

DOBRE PRAKTYKI

nr 12 (3) wrzesień - październik 2015

ISSN 2299-8926

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Innowacje w edukacji

Szanowni Państwo, Drodzy Czytelnicy!

Dzień Edukacji Narodowej w tym roku przypada na 14 października. Warto wspomnieć, że tradycja obchodzenia tego święta liczy sobie w Polsce już przeszło cztery dekady - zostało ono bowiem ustanowione 27 kwietnia 1972 roku na podstawie Karty Praw i Obowiązków Nauczyciela.

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej składam najserdeczniejsze życzenia pomyślności w życiu osobistym a także satysfakcji i sukcesów w pracy zawodowej wszystkim nauczycielom oraz pracownikom oświaty, a także dziękuję im za poświęcony czas i pedagogiczny wysiłek.

Janusz Moos
dyrektor Łódzkiego Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego

OD REDAKCJI

Wakacje już za nami, a więc pora na kolejny, a zarazem pierwszy w roku szkolnym 2015/2016 numer „Dobrych Praktyk”. Przy tej okazji bardzo serdecznie dziękujemy wszystkim Autorom za nadesłane artykuły.

W dniach 2 - 3 października odbył się I KONGRES INNOWACYJNYCH NAUCZYCIELI Z... TABLETEM. Obszerną relację z jego przebiegu zamieszczamy na stronie 4.

W chwili, gdy oddajemy ten numer do druku, z głośników płynie muzyka Chopina - to nasza łódzka licealistka, Zuzanna Pietrzak, właśnie uczestniczy w przesłuchaniach XVII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina. Wywiad z młodzieńką pianistką prezentujemy na stronie 6.

Choć tradycyjnie szkoła kojarzy się z dziećmi i młodzieżą, to jednak równie istotną kwestią jest edukacja osób dorosłych. Dlatego też zachęcamy do zapoznania się z artykułami *Edukacja dorosłych w LCDNiKP* (str. 3) oraz *Jak osiągnąć kwalifikacje drogą pozaformalną?* (str. 29).

Piszemy też o uruchomieniu nowego zawodu w łódzkiej „Samochodówce”. Ten nowy zawód to mechatronika samochodowa, kierunek nowy, ale niezwykle potrzebny. Wszak dzisiejsze samochody to praktycznie „jeżdżąca elektronika” i temu właśnie zapotrzebowaniu dyrekcja Zespołu Szkół Samochodowych wyszła naprzeciw.

W NUMERZE:

Edukacja dorosłych w LCDNiKP	3
I Kongres Innowacyjnych Nauczycieli z... tabletem	4
Łódzianka wśród najlepszych. Rozmowa z Zuzanną Pietrzak.....	6
Metoda dramy w łódzkich szkołach i przedszkolach	8
Czy dzieci lubią ortografię?.....	9
„Skrzydlaty projekt”	10
Moja wymarzona klasa	11
Nowy zawód w „Samochodówce” - mechatronika samochodowa.....	12
Turniej zawodowca	14
Projekt RESPONS - zarządzanie małymi hotelami i restauracjami	15
Projekt socjalny „Daj się złapać w sieć społeczną”	16
Akademia Liderów Kariery	18
Wspomnienie o dr. inż. Ludwiku Janickim	20
Edukacja medialna dla liderów - liderzy edukacji medialnej	22
Rozprawa sądowa w XXI LO.....	23
Kariera na Maxa	24
Dobre praktyki pracodawców - szkoły zawodowe sektora handlu i usług.....	26
X Turniej Wiedzy Ekonomicznej	28
Jak osiągnąć kwalifikacje drogą pozaformalną?	29
Felieton z cyklu A W BUDZIE POD PSEM	30
Felieton z cyklu FAUX PAS	30

DOBRE PRAKTYKI Innowacje w edukacji

Wydawca:

Łódzkie Centrum Doskonalenia
Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego
ul. Kopcińskiego 29, 90-142 Łódź
www.wckp.lodz.pl
Adres redakcji:
90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29,
e-mail: dobrepraktyki@wckp.lodz.pl
tel. 794 900 540

Redaguje zespół

Jacek Głębski (redaktor naczelny),
Jolanta Bielecka, Joanna Cyrańska, Krystyna Jan-
kowska, Sebastian Kowalski, Przemysław Krocak,
Janusz Moos, Joanna Pastusiak, Danuta Urbaniak.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca oraz
zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania
dostarczonych tekstów. Redakcja nie ponosi odpowie-
dzialności za treść zamieszczanych reklam.

Cennik reklam:

moduł reklamowy całostronicowy
(185 x 250 mm) - 400 zł + VAT
moduł reklamowy 1/2 strony
(185 x 120 mm) - 250 zł + VAT
moduł reklamowy 1/4 strony
(90 x 120 mm) - 150 zł + VAT

EDUKACJA DOROSŁYCH w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego

Uczenie kreatywności osób dorosłych to jedno z najważniejszych zadań współczesnego systemu edukacji.

Stało się ono również ważnym drogowskazem działalności Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

Dotychczasowe prace nad edukacją dorosłych zaowocowały zdobyciem przez ŁCDNiKP Certyfikatu Systemu Jakości ISO dla kształcenia zawodowego dorosłych oraz siedmiokrotnym zdobyciem tytułu *Lidera Zarządzania Zasobami Ludzkimi* w skali kraju (dla średnich przedsiębiorstw, konkurs krajowy organizowany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych).

Wśród wielu prac w obszarze edukacji dorosłych na uwagę zasługują:

- badania rynku pracy dla edukacji dorosłych, odpowiadające na pytania o możliwości zatrudnienia dorosłych, w tym osób w wieku 50+ i rodzaju kwalifikacji zawodowych zapotrzebowanych przez rynek pracy (działalność Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego).

- pozaformalne kształcenie dorosłych ukierunkowane na osiągnięcie nowych kwalifikacji zawodowych zapotrzebowanych przez rynek pracy, w tym organizacja przez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego kursów kwalifikacyjnych dla dorosłych (m.in. edukacja mechatroniczna, programowanie i obsługa obrabiarek sterowanych numerycznie, branża gastronomiczno-spożywcza, kwalifikacje pedagogiczne - na przykład w roku szkolnym 2014/2015 51 form dla ponad 1400 osób); organizacja i prowadzenie kursów umiejętnościowych, warsztatów i innych spotkań edukacyjnych dla dorosłych na przykład w roku szkolnym 2014/2015 ponad 30 dla około 10 000 osób); organizacja i prowadzenie Akademii Młodych Twórców (skupiającej m.in. absolwentów liceów ogólnokształcących, młodych przedsiębiorców i studentów), która uczy kreatywności poprzez procesy odkrywania, badania i konstruowania; organizacja i prowadzenie w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego *Akademii Seniora*, która organizuje procesy edukacyjne dla osób w wieku 60+ ukierunkowane na uczenie kreatywności, samorealizację i osiąganie kompetencji poprzez

aktywny udział w zajęciach praktycznych i spotkaniach w takich obszarach jak plastyka, informatyka, języki obce, teatr i film, regionalizm, sport, zdrowa żywność i inne.

- organizacja w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego różnych Zespołów Zadaniowych i Innowacyjnych skupiających osoby dorosłe i prowadzenie zajęć seminaryjnych, warsztatowych i in. Do szczególnie istotnych należą: Forum Przedsiębiorców, Forum Partnerów Rynku Pracy, fora edukacyjne (ponad 40), w tym: Akademia Pomiaru Edukacyjnego, Akademia Dyrektora Szkoły, Zespół Postępu Pedagogicznego, Forum Osób Budujących Sprzężenie Zwrotne „Edukacja - Rynek Pracy”.

Wszystkie prace Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego dotyczące edukacji dorosłych (np. w roku szkolnym 2014/2015 ponad 5100 form, 14883 godzin, ponad 31000 uczestników) są stymulowane, wspierane i tworzone poprzez:

- opracowany system eCentrum umożliwiający „komunikację wewnętrzną”, rejestrowanie i monitorowanie wszystkich zdarzeń edukacyjnych;

- sesje plenarne, spotkania wspierające, kursy coachingowe i trenerskie przygotowujące do pełnienia ról mentorów, tutorów, facylitatorów, coachów i trenerów w procesach edukacji dorosłych (około 20 w każdym roku);

- materiały informacyjne i publikacje Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, na przykład cykl opracowań dotyczący przemian w edukacji zawodowej w kontekście relacji „edukacja - rynek pracy”, edukacji mechatronicznej, uczenia się przez całe życie, osiągania kwalifikacji w trybie formalnym, pozaformalnym i nieformalnym;

- komunikaty i raporty z najważniejszych przedsięwzięć opracowywane w cyklach tygodniowych,

- system promocji wytworzonych rozwiązań, a zwłaszcza produktów pracy wynikającej z implementacji do praktyki edukacji dorosłych nowych koncepcji edukacyjnych, między innymi konstruktywistycznego uczenia się dorosłych, uczenia się przez całe życie z uwzględnieniem edukacji wyprzedzającej, organizacji uczenia się w grupach i parach (grupowe rozwiązywanie problemów), uczenia się poprzez projekty i zadania zawodowe transmitowane z rzeczywistego procesu pracy, „składanie” kwalifikacji cząstkowych;

system doradztwa zawodowego prowadzony w ŁCDNiKP przez Ośrodek Doradztwa Zawodowego.

Sygnalizowane doradztwo zawodowe to szczególnie istotny system wspierający edukację dorosłych tworzony przez konsultantów, doradców zawodowych, psychologów, pracodawców, przedstawicieli Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, pracowników urzędów pracy oraz stowarzyszeń naukowo-technicznych.

Dorośli, którzy osiągnęli sukcesy w tworzeniu nowych rozwiązań, promotorzy edukacji dorosłych, innowatorzy, organizatorzy edukacji pozaformalnej otrzymują w finale każdego roku szkolnego, pod-

czas *Podsumowania Ruchu Innowacyjnego w Edukacji* tytuły honorowe *Lider w edukacji*, *Nauczyciel Innowator*, *Mistrz Pedagogii*, *Ambasador Innowacyjnych Idei i Praktyk Pedagogicznych*, *Innowacyjny Pracodawca* i stosowne certyfikaty (w każdym roku szkolnym honorowanych jest ponad 200 osób).

Szczególnie ważnym obszarem działalności jest funkcjonowanie w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego Zespołu ds. Wdrażania Do Praktyki Edukacyjnej Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Zespołu ds. Organizowania Procesów Edukacji Pozaformalnej. Jednym z istotnych efektów działalności tego zespołu jest wytypowanie Łódzkiego Centrum do prowadzenia, jako jedynej placówki edukacyjnej w kraju, certyfikowanych kursów dla dorosłych w zakresie programowania obrabiarek sterowanych numerycznie (umowa zawarta z Izbą Rzemieślniczo-Handlową w Dreźnie).

I KONGRES INNOWACYJNYCH NAUCZYCIELI ... Z TABLETEM

Takiego wydarzenia na oświatowej mapie Łodzi jeszcze nie było! W dniach 2-3 października odbywał się *I Kongres Innowacyjnych Nauczycieli... z tabletem* zorganizowany przez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego oraz magazyn „EduFakty – Uczę nowocześnie”.

Kongres rozpoczął się 2 października o godzinie 10 w Centrum Konferencyjnym Uniwersytetu Łódzkiego przy ul. Kopcińskiego 16/18.

Dziesiątki warsztatów, panele dyskusyjne, poruszające tematy elektryzujące całe środowisko edukacyjne, spotkania z ekspertami i naukowcami. Do tego materiały konferencyjne przygotowane na tabletach. To wszystko czekało na uczestników tego wydarzenia.

Kongres zainaugurowało wystąpienie organizatorów. Uczestników oraz gości powitał dyrektor ŁCDNiKP, Janusz Moos

Organizatorzy Kongresu: (od lewej) Maciej Kułak (EduFakty)
Anna Koludo (ŁCDNiKP)
Janusz Moos, dyrektor ŁCDNiKP

Głos zabrali także zaproszeni goście: dyrektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Łodzi, Krzysztof Jurek, poseł Elżbieta Królikowska-Kińska oraz prorektor Politechniki Łódzkiej prof. dr hab. inż. Sławomir Wiak,

Następnie rozpoczęła się część plenarna Kongresu. Udział w niej wzięli wybitni naukowcy i oświatowi eksperci.

A oto tematyka wystąpień:

• **Czytam, piszę, rachuję, programuję - wyzwania dla nauczyciela XXI wieku**

Prelegent: prof. dr hab. Krzysztof Diks

• **Wychowanie w erze cyfrowej**

Prelegent: prof. dr hab. Jacek Pyżalski

• **Dyskusja nad nową podstawą programową dla przedmiotów informatycznych**

Prelegent: prof. dr hab. Maciej Sysło

• **Dostęp do danych wrażliwych z perspektywy szkoły, rodziców, uczniów i gminy.**

Prelegent: Dawid Królicza

• **Kompleksowe wyposażenie pracowni szkolnych**

Prelegent: Maciej Rychta

• **Trendy w nowoczesnej edukacji.**

Prelegent: Sebastian Wasiołka

Po przerwie obiadowej rozpoczęła się część warsztatowa Kongresu. Uczestnicy wybierali spośród wielu propozycji zajęć te, których tematyka była im najbliższa.

• Panel dyskusyjny dla przedstawicieli Jednostek Samorządu Terytorialnego, dyrektorów szkół i nauczycieli *Jak zapewnić efektywne i bezpieczne wykorzystanie nowoczesnej technologii informacyjnej w szkole*

• *Zbuduj pracownię komputerową zgodnie ze swoimi potrzebami* - Marta Szłapka, Jerzy Dengler

• *Nowe narzędzie w kształceniu - lepsze efekty* - Barbara Stasiak

• *Czy możemy poradzić sobie bez udziału technologii?* - Sebastian Wasiołka

• *Programowanie obrabiarek sterowanych numerycznie CNC* - Paweł Krawczak

• *Dyskusja nad nową podstawą programową dla przedmiotów informatycznych* - prof. dr hab. Maciej Sysło

• *Zbuduj pracownię komputerową zgodnie ze swoimi potrzebami* - Marta Szłapka, Jerzy Dengler

• *Doświadczenia na spacerze czyli cyfrowe mobilne laboratorium* - Barbara Stasiak

• *Gamifikacja w edukacji* - Dominik Goss

• *Programowanie robotów* - Ryszard Muchowiecki, Mariusz Mosiński

* * *

Kolejny dzień Kongresu rozpoczęła sesja plenarna a w niej trzy wykłady.

• **Pozwólmy dzieciom myśleć**

Prelegent: prof. dr hab. Stanisław Dylak

• **Poszukiwanie Świętego Graala Edukacji w cyfrowej dżungli.**

Prelegent Krzysztof Giertler

• **W kierunku edukacji umożliwiania.**

Prelegent: Witold Kołodziejczyk

Po przerwie uczestnicy Kongresu mogli uczestniczyć w warsztatach:

- *Jak chronić ucznia i siebie przed zagrożeniami w sieci* – Sławomir Szaruga, Piotr Marcińczyk

- *Kreowanie rozszerzonej rzeczywistości w szkole z zastosowaniem aplikacji Aurasma* – Bożena Nowak

- *Programowanie sterowników PLC* – Ryszard Zankowski, Włodzimierz Jankowski

- *Pierwsze kroki z tabletem z systemem Android* – Małgorzata Balcerowska

- *Pierwsze kroki z tabletem z systemem Android* – Adam Cyrański

- *Sprzęt z klasą, czyli wybór bez pudła* – Iwona Walkowicz

- *Blender – modelowanie 3D* - Dominik Goss

- *Nowe możliwości Office 365 – Sway – trzeci wymiar prezentacji* – Artur Rudnicki

- *Filmy edukacyjne na taśmach VHS – jak je odzyskać* – Tomasz Krupa

- *Każdy może być programistą – programowanie w środowisku Scratch* – Lidia Aparta, Wiesława Bednarska

- *Gamifikacja w edukacji* – Dominik Goss

- *Wykorzystanie HTML5 do budowy szkolnej witryny internetowej* - Sławomir Szaruga, Piotr Marcińczyk

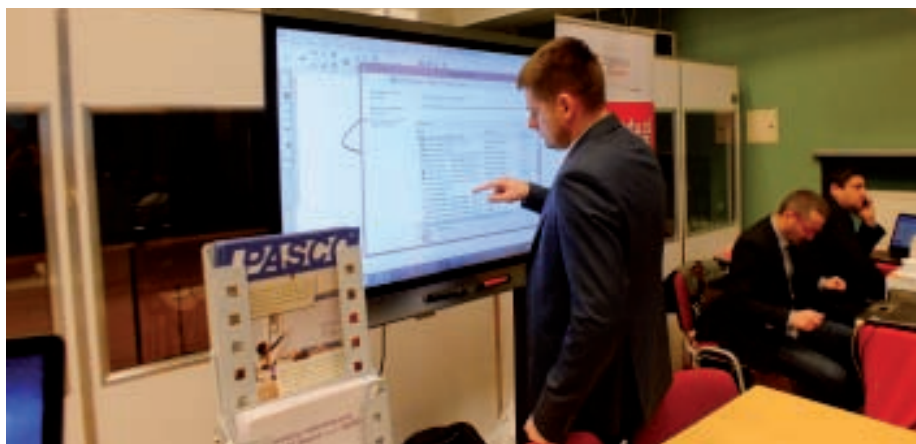
- *Przegląd wybranych aplikacji edukacyjnych na urządzenia mobilne* – Dorota Wojtuś
- *Nie bój żaby – jak przeprowadzić nietuzinkowe zajęcia z iPadem* – Anna Romańska, Katarzyna Kasprzyk

- *Prezi – nowy wymiar prezentacji i wirtualnej pracy grupowej* – Katarzyna Koludo - Durkiewicz

- *OneNote Class Notebook - Notes zajęć w programie OneNote* – Artur Rudnicki

- *Rozwijanie kreatywności poprzez modelowanie przestrzenne* – Anna Koludo

- *Odwrocona lekcja na Łódzkiej Platformie Edukacyjnej sposobem na zwiększenie zaangażowania uczniów* – Adam Cyrański, Michał Durkiewicz

- *App Inventor, czyli tworzenie aplikacji na tablet* – Dorota Ługowska

- *Tablica interaktywna – dlaczego najważniejsze jest jej oprogramowanie?* – Agnieszka Budzyńska

- *Przygotowanie filmów dla potrzeb strategii odwróconej klasy* – Adam Cyrański, Michał Durkiewicz

- *Wiele zadań, wiele wyzwań – jedno rozwiązanie. Synergia dydaktyki z dokumentacją* – Krzysztof Gierler

- *Magiczne ICT w kształceniu języków obcych* – Aneta Skurk, Aleksandra Dykta

- *Przygotowanie materiałów graficznych w programie Gimp* - Katarzyna Koludo - Durkiewicz

- *Prezi – nowy wymiar prezentacji i wirtualnej pracy grupowej* – Anna Koludo

- *Tablica interaktywna z tabletami w jednej siedzibie chmurze – przegląd możliwych interakcji z uczniami w środowisku SMART.* – Arkadiusz Stefan

- *Każdy może być programistą – programowanie w środowisku Scratch* - Lidia Aparta, Wiesława Bednarska

- *Zamień notatki na doświadczenia. Cyfrowe laboratoria przyrodnicze Pasco* – Łukasz Barski

- *Własne materiały w 5 minut, czyli jak szybko przygotować się na lekcję z tablicą interaktywną* - Agnieszka Kaczan - Stefańska

- *Programowanie na urządzenia mobilne dla potrzeb I etapu kształcenia* – Adam Cyrański

- *Lego Mindstrom – robotyka dla dzieci i młodzieży* – Piotr Marcińczyk

- *Leo English method* – Katarzyna Rojkowska, Anna Lesińska-Gazicka

- *Dziennik Elektroniczny w świetle najnowszych wytycznych Ministerstwa Edukacji Narodowej* – Adam Sieradzki, Paweł Zając

- *OneDrive – dysk w chmurze i doskonałe narzędzie do pracy zespołowej* – Tomasz Krupa

- *Szkola w międzynarodowym programie Erasmus +* - Barbara Wrąbel, Anna Koludo

To pierwsze, zakrojone na tak szeroką skalę wydarzenie na mapie edukacyjnej Łodzi dotyczące innowacji w technologiach informacyjnych (IT) stosowanych w szkole.

Jak przystało na spotkanie z innowacją w tytule, kongres odbywał się po części w świecie wirtualnym. Materiały kongresowe przygotowane zostały tylko w formie elektronicznej i rozdane uczestnikom na tabletach, które po konferencji pozostały ich własnością.

Kongresowi towarzyszyło też „miasteczko technologiczne”, gdzie można było wziąć udział w pokazach sprzętu i oprogramowania, porozmawiać z ekspertami, dowiedzieć się, jak krok po kroku zbudować innowacyjną placówkę.

* * *

250 uczestników - a wśród nich dyrektorzy i nauczyciele różnych typów szkół z całego kraju. To było naprawdę wielkie wydarzenie. A wrażenia z Kongresu? Najkrótsze podsumowanie: po uroczystym zakończeniu uczestnicy uhonorowali organizatorów owacją na stojąco! Bo też Kongres to nie tylko ciekawe i entuzjastycznie przyjęte wykłady profesorskich sław, ale także 40 warsztatów praktycznych, rozwijających konkretne umiejętności przydatne w szkolnej praktyce, które to warsztaty uczestnicy oceniali bardzo wysoko.

Jacek Głębski

zdjęcia:

Jacek Głębski, Anna Koludo

ŁODZIANKA WŚRÓD NAJLEPSZYCH

Rozmowa Janusza Moosa,
Dyrektora Łódzkiego Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego
z Zuzanną Pietrzak
uczennicą III klasy
liceum Ogólnokształcącej
Szkoły Muzycznej I i II stopnia
im. Henryka Wieniawskiego w Łodzi

XVII Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina
Wśród 80 najlepszych pianistów biorących udział w tegorocznych przesłuchaniach jest **ZUZANNA PIETRZAK**,
uczennica III klasy Liceum Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II st. im. Henryka Wieniawskiego w Łodzi.

Przypomnijmy krótko kalendarium konkursu:

13–24 kwietnia 2015 odbyły się przesłuchania eliminacyjne. Tylko 80 spośród 160 pianistów zostaje zakwalifikowanych do przesłuchań konkursowych w październiku.

3–16 października 2015 - przesłuchania konkursowe. Przesłuchania odbywają się w trzech etapach: **3-7 października** – pierwszy etap (80 uczestników); **9-12 października** – drugi etap (40 uczestników); **14-16 października** – trzeci etap (20 uczestników).

18–20 października 2015 - koncerty 10 finalistów Konkursu. Najlepsze wykonania. Najlepsi młodzi pianiści.

21–23 października 2015 - Koncert laureatów XVII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina (21.10.2015), następnie dwukrotnie powtórzone w dniach 22 i 23 października.

Janusz Moos:

– Jesteś osobą bardzo ciekawą i utalentowaną. Podczas Podsumowania Ruchu Innowacyjnego w czerwcu 2015 roku w Muzeum Miasta Łodzi otrzymałaś honorowy tytuł Talent Uczniowski i stosowny Certyfikat za swoje osiągnięcia artystyczne. Jak zrodził się ten talent? Kiedy doszedł do wniosku, że warto zająć się tym, czym się zajmujesz? Jak dochodziłaś do olbrzymiego sukcesu, bo jesteś najmłodszym uczestnikiem polskiej ekipy w historii regionu łódzkiego w XVII Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie?

Zuzanna Pietrzak:

– Droga była dosyć trudna, długa i wyboista. Ale w końcu mam stuprocentową pewność, że to jest właśnie to, czego pragnę.

– Kiedy to nastąpiło?

– To następowało powoli, nie z dnia na dzień. Myślę, że jakieś dwa, trzy lata temu. Byłam już pewna tego, że to jedyna rzecz, dla której z mojej perspektywy warto żyć. Natomiast wcześniej już widziałam załóżki pewnej przyszłości. Planowałam na parę lat do przodu, co będę robić. Wdrażałam moje plany w życie i one wtedy stawały się sukcesami. W pewnym momencie zdecydowałam, że warto zaryzykować i podjąć się udziału w Konkursie Chopinowskim.

– **Zacznijmy od początku. Jak było w szkole podstawowej? Czy ucząc się w niej, już grałaś na instrumencie?**

– W siódmym roku życia, równocześnie z pójściem do szkoły podstawowej, zaczęłam grać w klasie fortepianu mgr Renaty Płażewskiej–Kryachok. Dzisiaj jestem uczennicą klasy szóstej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej II stopnia im. H. Wieniawskiego w Łodzi, nadal pod opieką pedagogiczną tego samego nauczyciela.

– **Uczyłaś się w szkole podstawowej i równoległe w szkole muzycznej?**

– Nie. To jest połączona szkoła. Każdego dnia są zajęcia ogólnokształcące i muzyczne.

– **Wybór tego typu szkoły to decyzja rodziców, czy też sama wiedziałaś, że chcesz w takiej szkole być?**

– Instrument wybrałam instynktownie sama. Szkołę razem z rodzicami. Natomiast rodzicom zawdzięczam systematyczność przygotowywania się do lekcji fortepianu. Bardzo tego pilnowali. Dziecko ma swoje potrzeby, toteż trochę zazdrościłam swoim rówieśnikom, że mogą spędzić swój czas wolny wśród swoich kolegów i koleżanek. Było mi tego szkoda. Natomiast teraz wcale tego nie żałuję. Uważam, że było warto siedzieć przy fortepianie i pracować.

– **Ja również, gdy byłem dzieckiem, uczyłem się gry na pianinie. Miałem bardzo surowego nauczyciela, który wymagał ode mnie systematyczności. Ja się buntowałem. Ten bunt jest czymś naturalnym. Kie-**

dy granie zaczęło Ci sprawiać taką wielką przyjemność?

– Z racji coraz większych umiejętności własnie teraz zaczęłam się czuć bardziej jak artysta niż jak uczeń. Ale tak naprawdę ciężko czuć się artystą w wieku zaledwie osiemnastu lat.

– **Ale już w szkole podstawowej miałas sukcesy w grze na fortepianie.**

– Tak, od drugiej klasy szkoły podstawowej brałam udział w konkursach i wyjeżdżałam na koncerty. W 2011 roku zadebiutowałam jako solistka z orkiestrą wykonując Koncert e-moll op. 11 Fryderyka Chopina. Koncert ten zorganizowała Międzynarodowa Fundacja Muzyczna im. A. Rubinsteina w ramach cyklu „Łódzkie orkiestry w hołdzie Arturowi Rubinsteinowi”. Mój występ spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem ze strony publiczności. W kolejnym roku Fundacja zaprosiła mnie ponownie, tym razem do udziału w koncercie promującym młode talenty, podczas którego wystąpiłam z półrecitalem fortepianowym. Oba koncerty odbyły się w Muzeum Historii Miasta Łodzi. W czerwcu 2012 roku wystąpiłam z orkiestrą w Wilnie na Litwie przed polską publicznością. Występowałam również z kwintetem Filharmonii Świętokrzyskiej.

– **Odnosiłaś już wtedy sukcesy. Jakież?**

– Zdobywałam laury i wyróżnienia na licznych konkursach w kraju i zagranicą, m.in.: Konkurs Młodego Pianisty w Łodzi – I nagroda (2008), VII Międzynarodowy Festiwal Młodych Pianistów

w Głubczycach – III nagroda (2009), IX Międzynarodowy Konkurs Muzyczny im. Juliusza Zarębskiego w Łomiankach – III nagroda (2009), IX Żyrardowski Konkurs Młodych Pianistów – I nagroda (2010), II Zachodniopomorski Konkurs Pianistyczny w Szczecinie – I nagroda (2011), XVII Ogólnopolski Konkurs Pianistyczny w Koninie – III nagroda (2012), XII Konkurs Pianistyczny imienia Haliny Czerny – Stefańskiej i Ludwika Stefańskiego w Płocku – II nagroda (2012), I Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny „Wykonawstwo bez limitu” w Łodzi – dwie nagrody specjalne: nagroda dla najmłodszego uczestnika oraz nagroda indywidualna prof. Veroniki Vitaitė (2013), III Podkarpacki Konkurs Chopinowski w Rzeszowie – II nagroda (2014), 4* Concorso Internazionale Milano - I nagroda (2014), XIV Tarptautinis Konkursas „Muzika be sienu” Druskinikiai - Grand Prix (2014). W kwietniu 2015 roku w wyniku eliminacji zostałam zakwalifikowana do XVII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie.

Ale nie zawsze tak bywało. Zdarzało się, że wracałam z niczym. Jednak mnie to nie zalaamywało, tylko mobilizowało do pracy.

– Przejdźmy do szkoły średniej.

– W szkole średniej zaczęło przybywać poważniejszych konkursów. W pierwszej klasie byłam w Mediolanie i w Druskinikach na Litwie. Wróciłam z pierwszymi miejscami. Wtedy spowodowało to lawinę koncertów i wydarzeń artystycznych. Koncertowałam z orkiestrą szkolną i grałam z kwintetem smyczkowym Filharmonii Świętokrzyskiej im. Oskara Kolberga w Kielcach.

– Czy Chopin jest tym kompozytorem, którego lubisz najbardziej?

– Jest jednym z najtrudniejszych do interpretacji kompozytorów na świecie. Trzeba też do niego dojrzeć. W ostatnim roku grałam go na tyle dużo, że chętnie zaczęłam podchodzić do jego repertuaru. Już jest między nami pewnego rodzaju wewnętrzna, delikatna więź. Przyjaźń między wykonawcą a kompozytorem. Szczególnie, że on był Polakiem i żyje po części w świadomości każdego z nas. A że ćwiczę jego utwory codziennie, pogłębam i analizuję ich wykonanie, to jest mi szczególnie bliski.

– Od ilu lat grasz utwory Fryderyka Chopina?

– Zaczęłam w szkole podstawowej. Ale bardziej ćwiczyłam niż grałam. Ćwiczenie jest oczywiste, rozwija podstawowe umiejętności gry. Ale to nie wystarcza. Granie Chopina w podstawówce nie jest do końca dobre dla jego muzyki. Ale przyznaję, że wiele się wtedy nauczyłam. Gram do od momentu, kiedy już nie tylko ćwiczę, ale interpretuję. Mam nadzieję, że zgodnie z zamysłem kompozytora.

– Podczas koncertu obserwowałam twoją mimikę, która od uśmiechu przechodziła

w stan skupienia. Rozmawiałaś mimiką z fortepianem, z muzyką. Szukałam odpowiedzi na pytania dotyczące nie umiejętności manualnych i zdolności interpretacyjnych, ale przeżywania muzyki. Takiego przeżywania, w którym jesteście Ty i muzyka.

– Gra Chopina jest takim skupieniem, że człowiek wspina się na wyżyny własnej wrażliwości. W normalnych warunkach nie umiem zrobić wielu rzeczy tak jak w momentach skupienia. Moja mimika nie jest wyćwiczona aktorsko, nie jest wymuszona. Jest autentyczna, ja nad nią nie panuję. To są emocje, które trudno nazwać po imieniu, ale one są dla wszystkich wiadome. Gdy się uśmiecham, to wyrażam nastroj, który wyraża twórca-kompozytor.

– W tym roku nie udało mi się obserwować Festiwalu Chopinowskiego w Dusznikach Zdroju. Ale pamiętam, gdy występował Rafał Blechacz i gdy później z nim rozmawiałem. Powiedział, że gdy gra Chopina, to ma wrażenie, że słucha poezji i tworzy poezję. Jak myślisz, dlaczego Japończycy tak dobrze grają Chopina.

– Czytałam parę książek, i miałam okazję rozmawiać z kilkoma Japończykami na temat Chopina i jego twórczości. Ich wrażliwość, która pomimo tego, że Japonia leży po drugiej stronie kuli ziemskiej, jest podobna do naszej. Obserwowałam relacje międzyludzkie, które są podobne do naszych i myślę, że podobnie do nas rozumieją muzykę Chopina. Uczę się języka japońskiego, aby mówić i rozumieć tak jak oni.

– Jak wygląda twój dzień?

– Wstaję razem ze słońcem. Jem śniadanie, gram i rozmawiam z Chopinem. Jem obiad i recytuję na klawiszach Chopina. Przygotowuję się do snu, interpretując utwory Chopina. Do Konkursu tak będzie na co dzień. A po konkursie... opowiem później.

– Ile godzin dziennie grasz?

– Tyle ile każdy z nas chciałby poświęcić czasu na realizowanie swojej pasji w ciągu dnia.

– Jak wyglądał proces dochodzenia do reprezentowania ekipy polskiej na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym imienia Fryderyka Chopina?

– Postanowiłam razem z panią Renatą Płażewską-Kryachok, że wysyłamy zgłoszenie. Potem odbyłam poważną rozmowę z rodzicami. Wysłałam zgłoszenie. Przeszłam przez kwalifikacje na podstawie nagrań dołączonych do zgłoszenia. W sumie wszystkich zgłoszeń było 450. Do eliminacji zostało dopuszczonych 160 osób. Podczas kwietniowych przesłuchań 80 osób zakwalifikowało się do udziału w Konkursie. Polaków jest 15 i stanowimy razem z Japończykami najliczniejszą grupę narodową.

– Jak będzie z twoją maturą?

– Na razie priorytetem jest konkurs. Nie potrafię powiedzieć, co będzie później.

– Opowiedz o swoich relacjach z nauczycielem prowadzącym.

– Nasze relacje trwają już bardzo długo. Jest po moich rodzicach trzecią osobą, która mnie tak dobrze zna i rozumie. Uczy mnie, doskonalą, każdego tygodnia spotykamy się na lekcjach fortepianu. Jest dla mnie autorytetem. Jest dobrym człowiekiem. Jest to również jej sukces.

– Czy miała wpływ na wybór repertuaru?

– Oczywiście, Pracujemy nad nim od dłuższego czasu i bardzo dużo jej zawdzięczam.

– Które z utworów Chopina wydają ci się najtrudniejsze do interpretacji?

– Mazurki. Miniatury taneczne, które są trudne do zinterpretowania w nastroju, a nie w formie. A szczególnie te z późnych opusów.

– A ballady?

– Są to inne wielkości. To są takie jakby dłuższe opowieści. I to jest najciekawsze w tej różnorodności.

– Co chciałabyś powiedzieć innym, młodym, uczącym się ludziom? Miałabyś dla nich jakieś wskazówki, sugestie?

– Zacytuję kilka zdań Billa Gatesa. *Życie nie jest podzielone na semestry. W życiu nie masz wolnych dwóch miesięcy każdego lata i niewiele osób będzie zainteresowanych pomaganiem ci w odnajdywaniu siebie. Zajmij się tym sam.*

Spełniaj swoje marzenia i miej pasję. Nie przegap szansy i pracuj ile masz sił. Poznasz wielu interesujących twórców, wielu wspaniałych ludzi, ich dzieła ich wynalazki. Ale przede wszystkim poznasz siebie.

– Dziękuję za rozmowę i życzę sukcesu w XVII Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym imienia Fryderyka Chopina.

Notowała
Aldona Danielewicz-Malinowska

Metoda dramy w łódzkich szkołach i przedszkolach

Od kilku lat *Koło Terenowe Międzynarodowego Stowarzyszenia Teatrów dla Dzieci i Młodzieży ASSITEJ* działające od 2006 roku w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, jest propagatorem metody dramy w łódzkich szkołach i przedszkolach.

W okresie tym realizowane były projekty dramowo-teatralne we współpracy z różnymi organizacjami pozarządowymi i instytucjami kultury oraz grupą animatorów, artystów i nauczycieli. Idea szerokiej współpracy od początku była motorem wszystkich działań podejmowanych przez *Koło ASSITEJ*, które w efekcie doprowadziły do stworzenia platformy edukacyjnej a następnie *Stowarzyszenia Łódzka Akademia Dramy ŁAD*. Stowarzyszenie zrzesza animatorów, instruktorów, aktorów, psychoterapeutów, muzyków, socjoterapeutów i nauczycieli - członków zespołów metodycznych do spraw dramy, którzy stosują twórcze metod pracy i techniki teatralne w pracy edukacyjnej, wychowawczej, profilaktycznej i terapeutycznej.

Współpraca Koła Terenowego ASSITEJ z Poleskim Ośrodkiem Sztuki, Stowarzyszeniem Obszary Kultury, Bałuckim Ośrodkiem Kultury zaowocowała realizacją wielu projektów z zakresu edukacji teatralnej. Wśród nich znalazły się następujące projekty:

1. **Projekt Fryderyk Chopin i jego muzyka - Drama Edukacyjna**, którego uczestnikami byli uczniowie i nauczyciele łódzkich szkół specjalnych, jak również studenci psychologii oraz pedagogiki i Akademii Muzycznej. W ramach projektu powstały dwa spektakle o Fryderyku Chopinie. Pierwszy pt. *Zatańczyć Śladami Fryderyka Chopina* miał charakter dramy edukacyjnej i został wyreżyserowany przez Hannę Jastrzębską Gzellę w oparciu o interpretację choreograficzną Elżbiety Aleksandrowicz. Spektakl grany był siedmiokrotnie na scenach łódzkich teatrów przez uczniów i nauczycieli łódzkich szkół specjalnych oraz studentów Akademii Muzycznej. Drugi profesjonalny spektakl teatralny według autorskiego scenariusza i reżyserii Michała Rzepki *„Chopin i Sand”* w wykonaniu młodych łódzkich aktorów i tancerzy. Choreografię do spektaklu opracował Jacek Owczarek. Spektakl pokazywany był na desach Akademickiego Ośrodka Kultury dla łódzkich licealistów. W ramach projektu opracowano zeszyt metodyczny ze scenariuszami dramowymi lekcji o Fryderyku Chopinie oraz scenariuszem spektaklu. Przeprowadzono też kursy dramy I i II stopnia jak również warsztaty choreograficzne. W projekcie udział wzięło 80 nauczycieli i 120 uczniów. Projekt otrzymał dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

2. **Projekt Nauczyciel Animatorem działań twórczych w szkole**, dzięki któremu 20 nauczycieli szkół łódzkich po kończeniu 180 godzinowego kursu teatralnego i udokumentowaniu praktyki teatralnej otrzymało *certyfikat animatora działań twórczych*. Wśród certyfikowanych byli nauczyciele poloniści, edukacji wczesnoszkolnej, pedagodzy, psychologowie, katecheci, plastycy i muzycy. Wszyscy mieli możliwość uczestniczenia w weekendowych warsztatach prowadzo-

nych przez specjalistów z Instytutu Teatralnego, Stowarzyszenia Teatr Grodzki, Stowarzyszenia Chorea, Stowarzyszenia ASSITEJ, Szkoły Aktorskiej Haliny i Jana Machulskich. W ramach projektu opracowano zeszyt metodyczny z opisem warsztatów teatralno-dramowych oraz ze scenariuszami dramowymi i teatralnymi autorstwa nauczycieli biorących udział w projekcie. Projekt otrzymał dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

3. **Projekt Nauczyciel Animatorem działań twórczych - II edycja**, dzięki któremu nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej uczestniczyli w 120-godzinym kursie teatralnym oraz tutoringu teatralno-dramowym. Celem tutoringu było wsparcie metodyczne nauczycieli biorących udział w projekcie podczas realizacji zajęć teatralnych, pomoc w przygotowaniu scenariusza i spektaklu teatralnego. Efekty kilkutygodniowej pracy zostały zaprezentowane na terenie szkół biorących udział w projekcie oraz na scenie Bałuckiego Ośrodka Kultury w ramach spotkania *„Drzwi do bajki i nie bajki”*. Ideą projektu było wypracowanie metod, które umożliwiają pracę teatralną i przygotowanie spektaklu, w którym zaangażowani byli wszyscy uczniowie danej klasy. Ponadto w ramach projektu uczniowie mieli możliwość bezpłatnego uczestnictwa w warsztatach lalkarskich, teatralnych i muzycznych. W ramach projektu opracowano zeszyt metodyczny ze scenariuszami dramowymi i teatralnymi oraz opisem przeprowadzonych warsztatów. Projekt otrzymał dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

4. **Projekt ARTDRAO**, w ramach którego zrealizowano warsztaty *Teatrum Forum* dla nauczycieli, prowadzone przez specjalistów dramy ze Stowarzyszenia Stopklatka oraz bezpłatne warsztaty dla łódzkich gimnazjalistów.

5. **Projekt Dramaterapia**, w ramach którego przeprowadzono warsztaty z dla psychologów i psychoterapeutów prowadzone przez Annę Szymanowską założycielkę *Polskiego Oddziału Międzynarodowego Stowarzyszenia Dramaterapia* oraz warsztaty *Po Duchy* prowadzone przez animatora ŁAD-u Monikę Tomczyk. Podczas warsztatów uczestnicy mogli na sobie sprawdzić zba- wienny wpływ zajęć dramaterapeutycznych. Inspi- racje kursem mają już swój efekt w postaci zajęć dramaterapeutycznych prowadzonych w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej nr 4 w Łodzi.

6. **Projekt 36 edycja Ogólnopolskiego Przejąd Teatrów dla Dzieci i Młodzieży DZIATWA**.

Ideą *Dziatwy* była wymiana doświadczeń wśród instruktorów i nauczycieli, edukacja w zakresie czytania kodów sztuki i kreowania postaw twórczych wśród dzieci, młodzieży i opiekunów artystycznych oraz integracja środowiska. W 36 edycji *Dziatwy* wzięło udział 15 zespołów teatralnych, łącznie 250 uczestników z całej Polski. W ramach *Dziatwy* zaprezentowano spektakl *Vidomi*, który został zrealizowany przez *Teatr Chorea* we współpracy ze *Specjalnym Ośrodkiem Szkolno Wychowawczym dla Dzieci Słabo Widzących w Łodzi*.

7. **Projekt Warsztaty Dramy Właściwej** prowadzone dla uczniów w ramach dwóch projektów *„Bezsenność Jutki”* i *„Syberyjskie przygody Chmurki”*, organizowanych przez Ośrodek Jakości i Zarządzania we współpracy z Pracownią Wychowania i Profilaktyki w ŁCDNiKP. Warsztaty dramowe były jednym z wielu elementów projektów, ale jak się okazało elementem bardzo ważnym, wartościowym i innowacyjnym. Łącznie w dramowych warsztatach wzięło udział ponad 1000 uczniów i kilkudziesięciu nauczycieli. Dramowe warsztaty prowadzone były w oparciu o autorskie warsztaty dramy właściwej opracowane przez edukatora i pedagoga dramy Hannę Jastrzębską Gzellę.

8. Obecnie wspólnie ze *Stowarzyszeniem Łódzka Akademia Dramy* realizowany jest **projekt „Dramogwara - teatralne zabawy z gwara łódzką”** skierowany do nauczycieli i uczniów z 10 szkół podstawowych z terenu Łodzi, którzy uczestniczyć będą w warsztatach dramowo-teatralnych oraz dniach dramogwary organizowanych na terenie szkół. Projekt ma na celu upowszechnienie wśród wymienionej grupy odbiorców przykładów gwary łódzkiej, zapomnianej i nie uwzględnianej w edukacji regionalnej szkół. Gwara stała się narzędziem edukacyjnym i materiałem animacyjnym do zabaw twórczych z dziećmi i młodzieżą. W projekcie podstawę twórczej pracy stanowi metoda dramy. Zakończeniem projektu będzie konferencja metodyczna na temat „Drama i techniki teatralne metodą rozwijania kompetencji językowych w szkole”, podczas której zostanie udostępniona publikacja w formie zeszytu metodycznego zawierającego materiały edukacyjne wypracowane podczas realizacji projektu. Projekt otrzymał dofinansowanie z **Narodowego Centrum Kultury**.

Koordinatorem i pomysłodawcą wspomnianych tu projektów była Hanna Gzella doradca metodyczny ŁCDNiKP pedagog i edukator dramy. Informacje o projektach dostępne są na stronach ŁCDNiKP, Stowarzyszenia Łódzka Akademia Dramy, Poleskiego Ośrodka Sztuki i Bałuckiego Ośrodka Kultury. Wszystkich zainteresowanych zdobyciem umiejętności pracy edukacyjnej, wychowawczej, profilaktycznej i terapeutycznej z wykorzystaniem dramy oraz uczestnictwem uczniów w zajęciach dramowych prosimy o kontakt mailowy z pedagogiem dramy Hanną Jastrzębską Gzellą: hjgzella@wckp.lodz.pl

Hanna Jastrzębska Gzella

Czy dzieci lubią ortografię?

Trudno na tytułowe pytanie odpowiedzieć jednoznacznie. Z moich obserwacji oraz z rozmów z nauczycielami wynika, że uczniowie chętnie rozwiązują na lekcjach krzyżówki, zagadki, rebusy ortograficzne, niejednokrotnie sami je tworzą. Dzieci czytają i układają ortograficzne wierszyki.

Nauczyciele, kształtując umiejętność tworzenia poprawnej pod względem ortografii wypowiedzi, często stosują aktywizujące metody i techniki pracy, wprowadzając ciekawe formy zajęć, dobierają zadania, ćwiczenia, które odwołują się do naturalnej jeszcze w szkole podstawowej skłonności dzieci do zabawy. Poloniści, ucząc ortografii, wykorzystują w pracy z uczniami coraz powszechniej gry komputerowe, tablice interaktywne, a nawet, co jednak w naszych szkołach bardzo rzadkie, telefony komórkowe, tablety.

Dużą pomocą dla nauczycieli, rodziców i samych uczniów są obecne na rynku wydawniczym książki, które w przystępny sposób, często dowcipnie, przybliżają młodym ludziom reguły polskiej pisowni. Wiele jest też publikacji mających charakter ćwiczeń, z których dzieci korzystać mogą w domu.

W szkołach odbywają się konkursy ortograficzne, w których uczniowie bardzo chętnie uczestniczą.

W organizowanym od siedmiu lat przez ŁCDNiKP Konkursie Języka Polskiego *Wędrowki z ortografią*, w etapie szkolnym rocznie bierze udział blisko 600 uczniów, a w eliminacjach

I st. około 100. Z ankiet przeprowadzonych wśród uczestników finału tego konkursu znaleźć można takie wypowiedzi:

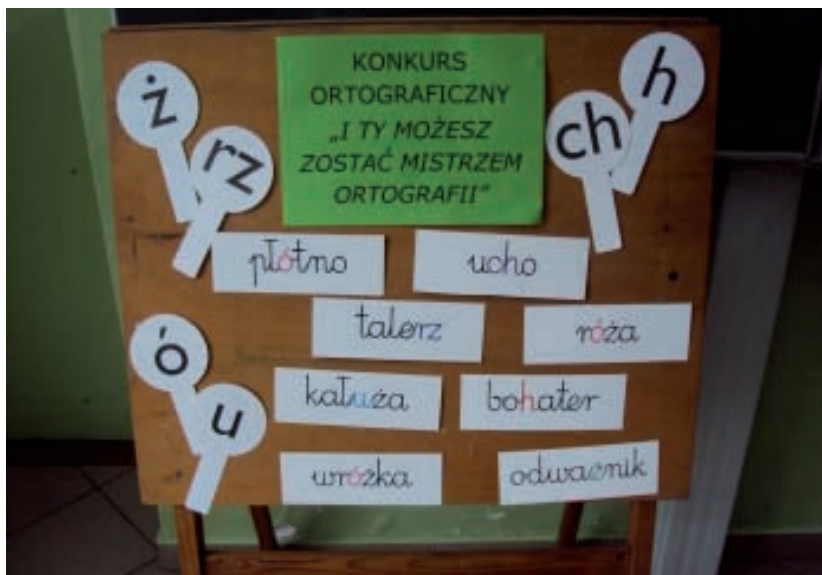
- *lubię ortografię, zawsze przychodziła mi z łatwością, więc udział w takim konkursie wydał mi się dobrym pomysłem;*

- *ortografia jest przyjemną tematyką;*

- *lubię język polski i nie sprawia mi on większych trudności.*

Mimo to poziom umiejętności konstruowania poprawnej pod względem zapisu ortograficznego wypowiedzi jest nadal niezadowalający. Świadczą o tym wyniki sprawdzianów z ostatnich kilku lat. W ubiegłorocznym, nowym sprawdzianie przestrzeganie zasad poprawności ortograficznej sprawiło uczniom sporo trudności. Z raportu opublikowanego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną możemy wyczytać, że w zapisie opowiadania punkt w tym kryterium otrzymało 50% zdających, których pisownia była bezbłędna lub

którzy popełnili najwyżej dwa błędy. Pozostali uczniowie naruszyli zasady ortograficzne w swoich wypowiedziach co najmniej trzykrotnie. Najwięcej błędów u piszących odnotowano w zakresie oznaczania miękkości głosek oraz pisowni: wyrazów z *i, j*, wyrazów przyimkowych i przyimków złożonych, wyrazów wielką literą, „*nie*” z przymiotnikami oraz z czasownikami, wyrazów z głoskami *ą, ę* oraz połączeniami głosek *em, en, om, on* a także pisowni wyrazów z *u, ó, ch, h, rz, ż*. Nadal liczna grupa uczniów kończących szkołę podstawową niedostatecznie zna zasady interpunkcyjne – tylko 40% zdających zdobyło w tym roku punkt za poprawne przestankowanie. W całej wypowiedzi popełnili oni najwyżej trzy błędy w stosowaniu podstawowych znaków: przecinka, kropki, znaku zapytania, wykrzyknika, dwukropka, pauzy, cudzysłowu i nawiasu.

Na pewno jedną z przyczyn coraz bardziej powszechnego braku umiejętności poprawnego posługiwania się językiem polskim jest to, że dzieci czytają mniej, coraz krótsze teksty, najchętniej zawierające dużo ilustracji, obrazków, piktogramów. W wielu przypadkach nauczyciel, by mieć pewność, że uczniowie lekturę naprawdę poznają, czyta ją w całości na lekcjach.

Sytuację pogarsza powszechne już używanie telefonów komórkowych, komputerów. W wysyłanych za ich pośrednictwem informacjach w postaci SMS-ów, e-maili, wpisów na facebooku, roi się od błędów ortograficznych. Z oszczędności lub lenistwa, zarówno dzieci, jak i dorośli opuszczają w nich znaki interpunkcyjne, inne polskie znaki diakrytyczne. Wiele złego czynią także wszechobecne reklamy, które utrwalają w świadomości dzieci błędną pisownię wyrazów, np. zapraszając przechodniów do „*resto*fracji”!

Co zatem zrobić, by uczniowie, lubiąc wykonywać różne ćwiczenia ortograficzne, po-

pełniali w pracach pisemnych mniej błędów?

Wydaje mi się, że stałe, konsekwentne zwracanie uwagi na zapisy w zeszytach uczniowskich, urozmaicenie lekcji poświęconych ortografii stosowaniem metod i technik aktywizujących, coraz częstsze wykorzystywanie do walki z błędami komputera i innych najnowszych zdobyczy techniki, które dzieci świetnie potrafią obsługiwać, wykorzystywanie gier i zabaw dydaktycznych przyniesie pewne rezultaty.

Należy jednak pamiętać, że umiejętność poprawnego pod względem ortografii i interpunkcji pisania powinni kształtować nie tylko poloniści. Na błędy w wypowiedziach pisemnych uczniów muszą zwracać uwagę nauczyciele innych przedmiotów, ścisłych także.

Przede wszystkim jednak trzeba zachęcać dzieci do czytania, poznawania mądrych i dobrych książek, odnoszących się do współ-

czesnych zainteresowań, problemów młodego człowieka. Takich książek, w dodatku świetnych polskich autorów, na naszym rynku wydawniczym naprawdę nie brakuje. Nakłanianie dzieci do czytania np. *Janka Muzykanta*, jakkolwiek jest to wartościowa lektura, przyniesie odwrotny skutek. Uczniowie nie rozumieją już przedstawionego w noweli Sienkiewicza świata i opisującego go języka. Trzeba więc wspólnie z nimi ustalać listę lektur, wspólnie też, choćby we fragmentach, je czytać. Warto też organizować turnieje, konkursy czytelnicze,

inscenizacje odwołujące się do omawianych i interesujących uczniów tekstów literackich, wdrażać projekty, których celem będzie między innymi propagowanie czytelnictwa wśród najmłodszych. Wtedy my - nauczyciele będziemy mieć szansę zaszczerpić w nich potrzebę czytania i pokazać, że książki to skarb, z którego mogą obficie czerpać.

Na wagę problemu zwróciły uwagę władze oświatowe. Decyzją minister Joanny Kluzik – Rostkowskiej w roku szkolnym 2015/2016 jednym z kierunków realizacji polityki oświatowej państwa ma być, między innymi, rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

Działania te są konieczne, by dzieci naprawdę polubiły ortografię i by język polski nie okazał się w przyszłości językiem „obcym”.

Jolanta Bielecka

„SKRZYDLATY PROJEKT”

Projekt realizowany przez Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną Doradztwa Zawodowego i Dla Dzieci Z Wadami Rozwojowymi oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną Dla Młodzieży

Projekt edukacyjny dla dzieci, rodziców i nauczycieli pt. „Jak rodzice mogą pomóc młodym ludziom rozwinąć skrzydła? – rola rodziny w budowaniu zdrowia psychicznego” został opracowany i zrealizowany przez dwie łódzkie specjalistyczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne: Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną Doradztwa Zawodowego i dla Dzieci z Wadami Rozwojowymi oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną dla Młodzieży przy współpracy Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Łodzi. Wpisuje się on w kategorię działań profilaktycznych Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Łodzi.

Celem projektu było ukazanie potencjału i siły rodziny, która także współcześnie, w szybko zmieniającej się rzeczywistości, wobec wyzwań społeczeństwa informatycznego, jest niezbędna do rozwoju, zdrowia psychicznego i szczęścia dzieci i młodzieży.

Strukturę tego projektu tworzyło kilka komponentów:

1. Dwudniowa konferencja w dniach 7-8 października 2014 roku - wykłady i prezentacje pierwszego dnia; warsztaty dla rodziców i nauczycieli drugiego dnia konferencji.

2. Zajęcia warsztatowe i konkurs plastyczny dla dzieci pt. „Dzięki rodzinie mogę rozwinąć skrzydła”.

3. Wernisaż prac nagrodzonych i wyróżnionych w konkursie, uroczyste wręczenie nagród i dyplomów podczas pierwszego dnia konferencji.

Do grona wykładowców i prowadzących warsztaty, oprócz pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, zaproszeni zostali wybitni specjaliści – naukowcy i praktycy z dziedziny wychowania i ochrony zdrowia psychicznego. Wykład inauguracyjny wygłosił ceniony psychoterapeuta, dyrektor Polskiego Instytutu Ericksonowskiego, Krzysztof Klajs, który poruszył wagę czynników decydujących o funkcjonalności rodzin, problem wzajemnego wpływu poszczególnych osób w rodzinie na rozwój i powodzenie wszystkich jej członków.

Dr hab. n. med. prof. nadzw. Agnieszka Gmitrowicz – wojewódzki konsultant w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży mówiła o wpływie systemu rodzinnego na zdrowie psychiczne dzieci.

Dr hab. prof. nadzw. Beata Jachimczak przedstawiła swoje i prof. dr Iwony Chrzanowskiej badania na temat zmiany roli rodziny w procesie wspomagania rozwoju dziecka, zwłaszcza dzieci z niepełnosprawnościami i zagrożone niepełnosprawnością. Autorki wykładu

przedstawiły tezę, popartą badaniami, że dom rodzinny to najbardziej odpowiednie miejsce do prowadzenia oddziaływań wspomagających rozwój małych dzieci zagrożonych niepełnosprawnością lub niepełnosprawnymi.

Dr Bogna Kędzińska – psycholog, pracownik Uniwersytetu Łódzkiego, od lat zajmująca się wspomaganiem dzieci z chorobą onkologiczną i ich rodzin, w wystąpieniu „Rodzina w sytuacji choroby dziecka” zaprezentowała najważniejsze zadania stojące przed rodzicami w sytuacji poważnej choroby dziecka, jak i możliwości wsparcia psychologicznego na każdym etapie leczenia. Rodzice potrzebują więc zarówno emocjonalnego, jak i edukacyjnego wsparcia, aby radzić sobie z tą sytuacją.

Problem uzależnień behawioralnych od komputera i sieci oraz sposoby interwencji wychowawczych, coraz bardziej obecny we współczesnym świecie, przedstawił Tomasz Kołodziejczyk terapeuta uzależnień, od wielu lat pracujący z dziećmi, młodzieżą i rodzinami.

Dyrektor Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Doradztwa Zawodowego i dla Dzieci z Wadami Rozwojowymi Elżbieta Zawadzka oraz Dorota Fornalska z Poradni Psychologiczno Pedagogicznej dla Młodzieży zaprezentowały ofertę łódzkich poradni psychologiczno pedagogicznych na rzecz rodziny. Bożena Wolska – pracownik Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zgierzu, wojewódzki koordynator Szkoły dla Rodziców i Wychowawców poruszyła temat: czy i jak uczyć rodziców rozwijania skrzydeł swoich dzieci. W swoim wystąpieniu udowodniła, że idea Szkoły dla Rodziców, wpływająca na rozwój kompetencji, umiejętności i świadomości rodziców pomaga właśnie rozwijać skrzydła, zarówno rodzicielskie, jak i dziecięce.

Pierwszy dzień konferencji zakończyło pełne energii, ciekawe i inspirujące wystąpienie dr hab. prof. nadzw. Jacka Pyżalskiego „Rodzina a zachowania ryzykowne dzieci w Internecie”, w którym między innymi zwrócona została uwaga, że to głównie my, dorośli, odpowiadamy za kształtowanie nawyków krzyczenia dzieci z mediów.

Zajęcia podnoszące umiejętności uczestników prowadzone były w siedzibie poradni specjalistycznych przy al. Wyszyńskiego 86. Cieszyły się one ogromnym zainteresowaniem, a w konkursie plastycznym wzięli udział uczestnicy zajęć plastycznych z Pałacu Młodzieży im. Juliana Tuwima. Konkurs poprzedzony został zajęciami warsztatowymi na temat rodziny i jej znaczenia dla dzieci, dał wiele swobodnych możliwości interpretacyjnych tematu – rozwijania skrzydeł dzięki rodzinie. Interpretacje te wyrażone były w formie plastycznej, a więc bliskiej dzieciom. Na konkurs wpłynęły 42 prace. Przyznano 9 nagród i 7 wyróżnień w dwóch grupach wiekowych. Najmłodszy laureat miał 5 lat, najstarszy 12. Wernisaż prac nagrodzonych i wyróżnionych miał miejsce przy sali konferencyjnej, umożliwiając uczestnikom konferencji dokładne zapoznanie się z przekazem dzieci na temat rodziny. Dzieci otrzymały pamiątkowe dyplomy i upominki.

Wyniki ankiety ewaluacyjnej po I Wojewódzkiej Konferencji „Jak rodzice mogą pomóc młodym ludziom rozwinąć skrzydła? – rola rodziny w budowaniu zdrowia psychicznego” oraz analiza list obecności uczestników i obserwacja realizacji dwudniowego programu Konferencji wskazują jednoznacznie na sukces. Wszystkie punkty dwudniowej Konferencji zostały zrealizowane, choć w jednym przypadku nastąpiła zmiana wykładowcy (z przyczyn losowych). Wystąpienia mieli znani i cenieni specjaliści, których nazwiska przyciągnęły duże grono uczestników z Łodzi i województwa. Uczestnicy wysoko ocenili poziom merytoryczny Konferencji.

Najważniejsze efekty Konferencji to:

- podjęcie ważnej społecznie tematyki, jaką jest zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży i rola rodziny w tym zakresie,
- ukazanie siły i potencjału rodziny, a nie zwykle ukazywanej patologii,
- podejmowanie problematyki znajdującej odzwierciedlenie w miejskich programach profilaktycznych; zaangażowanie i współpraca Urzędu Miasta Łodzi przy realizacji projektu,
- pozyskanie partnerów do realizacji projektu, w tym wybitnych wykładowców,
- systematyczna i metodyczna dziesięciomiesięczna praca międzyporadnianego zespołu zadaniowego przy znaczącej współpracy przedstawicieli Wydziału Edukacji UMiŁ

Szczególną i niepodważalną wartość realizowanego projektu przyniosło osiągnięcie podstawowego celu, jakim jest profesjonalne, wielostronne wsparcie współczesnej rodziny.

*Elżbieta Zawadzka – dyrektor
Iwona Lancja – psycholog
SPP-PDZidDzWR*

MOJA WYMARZONA KLASA

Niby prosty, oczywisty, a jakże odległy dla wielu osób – przepis na sukces w realizowaniu siebie, swoich marzeń. Mowa tu oczywiście o słowach W. Disneya przytoczonych w motcie, które stały się także myślą przewodnią dla uczniów jednej z klas Publicznego Gimnazjum nr 37 w Łodzi przy ul. Jarosławskiej 29. W ramach realizowania projektu edukacyjnego uczniowie klasy 2C o profilu matematyczno-przyrodniczym zaprojektowali pracownię matematyczną, w której chcieliby się uczyć.

– Kilka rozmów, burz mózgow i zdecydowaliśmy, że połączymy przyjemne z pożytecznym. Zrobimy coś praktycznego dla naszej szkoły i spełnimy swoje marzenia, jednocześnie realizując projekt edukacyjny. Oprócz przeprowadzenia generalnego remontu chcieliśmy zmienić meble i dodatki, które były poniszczone. Jednak z powodu ograniczonych funduszy mogliśmy tylko odrestaurować meble i udekorować salę pracami przez nas wykonanymi – opowiadają dumni z siebie uczniowie.

– Najpierw podzieliliśmy się na osiem grup. Przydział osób do poszczególnych grup nie był przypadkowy. Chcieliśmy, by współpraca przebiegała w miłej atmosferze między uczniami, którzy się lubią, mogą sobie ufać, mają podobne zainteresowania i umiejętności. Następnie każdej z grup przydzielono zadanie do wykonania – wyjaśnia Natalia.

Pierwsza grupa zajęła się opomiarowaniem sali i opracowaniem komputerowej wizualizacji projektu, by druga grupa mogła przygotować makietę klasy w skali 1:10. Trzecia, najliczniejsza grupa, zajmowała się odrestaurowaniem mebli,

ławek, krzeseł, przygotowaniem dekoracji. Czwarta grupa przygotowała reportaży filmowy.

– Śledziliśmy kamerą, dosłownie, naszych kolegów. Nagrywaliśmy i fotografowaliśmy kolejne etapy pracy. Zarejestrowane filmiki i zdjęcia Paweł zmontował w jeden obraz – reportaży – dodaje Tomek.

Piąta grupa zajęła się opracowaniem ankiety, dzięki której zbadano, czy pozostałym uczniom gimnazjum podoba się pomysł na realizowanie podobnych projektów. Przedstawiciele szóstej grupy to pasjonaci matematyki, dlatego wymyślili i rozwiązywali zadania matematyczne inspirowane działaniami pozostałych uczniów z klasy. Ponadto powstały plakaty uwieczniające etapy pracy uczniów z klasy 2C, które wystawiono w holu szkoły, by inni gimnazjaliści i ich rodzice mogli obejrzeć, w jaki sposób niektórzy spełniali swoje marzenie.

– Podczas realizowania naszego projektu przede wszystkim nauczyliśmy się wytrwałości, cierpliwości, panowania nad sobą. Wspólna praca sprawiła, że lepiej się poznaliśmy i zżyliśmy ze sobą. Nauczyliśmy się współpracy w grupie i brania odpowiedzialności za swoje czyny. Zrozumieliśmy, że trzeba mieć marzenia i trzeba chcieć je realizować, a wspólnymi siłami osiągnie się cel – przyznaje Martyna. – Zdobyliśmy także wiele praktycznych umiejętności, które zapewne wykorzystamy w życiu. Szlifowanie i malowanie ścian i mebli nie stanowi już dla nas problemu. Projektowanie wystroju wnętrza i dobieranie koloru farb to drobnostka, podobnie jak wycinanie, sklejanie niewielkich elementów wykonanych z papieru. Kto wie, może w naszej klasie jest objawienie

*Jeśli potrafisz o czymś marzyć,
to potrafisz także tego dokonać.*

Walt Disney

– geniusz matematyczny albo znany filmowiec, albo projektant wnętrz.

– Jesteśmy dumni z tego, co udało nam się zrobić. Lekcje w sali 205 są dla nas i dla innych uczniów przyjemnością. Wprowadzają nas w pozytywny nastrój. Chcemy, by ta sala pozostała pamiątką po naszej ciężkiej pracy. A kto wie, może kiedyś jakaś inna klasa zechce zrealizować podobny projekt i przygotować salę marzeń? Oby. Tego życzymy Gimnazjum 37 – wtórują koledzy i koleżanki z 2C.

– Szkoła to nasz drugi dom, a sala, w której najczęściej z wychowawcą przebywają uczniowie, to pokój – mówi pani Małgorzata Olejnik, dyrektor szkoły. – Dlatego bardzo się cieszę, że moi uczniowie tak bardzo utożsamiają się ze szkołą, że chcą o nią dbać, spełniać w niej swoje marzenia i realizować siebie. Dzięki pracy włożonej przez uczniów z klasy 2C sala 205 zyskała duszę, ma swój klimat. To powoduje, że wszyscy uczniowie szkoły mający lekcje w tej sali, chętniej się uczą matematyki, a patrząc na pomoce dydaktyczne wykonane przez kolegów z 2C, rozumieją, że matematyka wcale nie musi być straszna, że wiedza zdobyta na lekcjach naprawdę jest praktyczna.

Paulo Coelho w książce *Być jak płynąca rzeka* napisał: „*To, co dziś jest rzeczywistością, wczoraj było nierealnym marzeniem*”. Pozostaje tylko wierzyć, że coraz więcej klas marzeń powstanie, nie tylko w Publicznym Gimnazjum nr 37 w Łodzi.

Magdalena Kryger

Eksperyment Zespołu Szkół Samochodowych w Łodzi

NOWY ZAWÓD W „SAMOCHODÓWCE”

Mechatronika samochodowa

– nowe kompetencje, nowe możliwości

Samochód XXI wieku to zupełnie inny produkt niż samochód z końca XX stulecia. Do niedawna elektroniczne systemy pojazdu były w formie szczątkowej. W obecnej chwili, układów mechanicznych w czystej formie od dawna nie spotyka się w pojazdach samochodowych. Szeroko stosowane układy elektroniczne i informatyczne to nieodłączne systemy współpracujące z mechanicznymi podzespołami współczesnych pojazdów samochodowych. Dla uzyskania większego komfortu, ochrony środowiska, i bezpieczeństwa użytkowników, ich ilość ciągle wzrasta. W obecnie produkowanych samochodach, niemal każdy element wyposażenia pojazdu, został zmodernizowany pod względem elektronicznym.

Postawione wysokie wymagania przez koncerny motoryzacyjne w zakresie umiejętności naprawy i eksploatacji urządzeń mechanicznych pojazdów, których działanie wspierane jest przez układy elektroniczne, nie zostały spełnione przez szkoły polskie zawodowe. W kształceniu zawodowym, oprócz funkcjonującego już od wielu lat mechanika i technika pojazdów samochodowych, pojawiło się zapotrzebowanie na nowy zawód – technika mechatronika pojazdów samochodowych (w Niemczech zawód mechatronika samochodowego wprowadzono już w 2003r.).

Nowoczesny samochód, rozwinięty pod względem technicznym, potrzebuje zupełnie innych obsługujących go mechaników i techników rozumiejących rewolucję, która dokonała się w motoryzacji. W związku z tym istnieje potrzeba kształcenia specja-

listów w tej dziedzinie, którzy posiadają umiejętności eksploatacji, diagnozowania i naprawy nowoczesnych systemów elektroniczno-mechanicznych pojazdów samochodowych. Pod względem mechanicznym awarie pojazdów są coraz rzadsze. Częściej są to awarie systemów informatycznych. Zakłady motoryzacyjne, w niedługim czasie, utrzymają się na rynku usług tylko pod warunkiem, że będą dysponować właściwie przygotowanymi pracownikami do czekających ich zadań. Z rozmów prowadzonych z przedstawicielami firm motoryzacyjnych wynika, że oczekują oni od szkół zawodowych kształcenia w zawodzie branży motoryzacyjnej podczas którego uczniowie osiągną wyższe umiejętności, kompetencje i kwalifikacje niż te, które posiadają dotychczasowi absolwenci.

Zgodnie z zaproponowaną podstawą programową dla zawodu „Technik mechatroniki pojazdów samochodowych”, w trakcie procesu kształcenia uczniowie uzyskują bogatą wiedzę i umiejętności z zakresu komputerowego wspomaganie diagnostyki elektronicznych układów w pojazdach samochodowych, diagnostyki samochodowych magistrali informatycznych, diagnostyki czujników w pojazdach samochodowych, diagnostyki układów bezpieczeństwa biernego i czynnego, diagnostyki silników o zapłonie iskrowym i samoczynnym oraz obsługi nowoczesnych urządzeń diagnostycznych wspomagających konserwację i naprawę pojazdów samochodowych. Ukształtowane umiejętności pozwolą na podjęcie pracy w wysoko wyspecjalizowanych zakładach naprawczych oraz stacjach obsługi i kontroli pojazdów samochodowych.

W podstawie programowej nowego zawodu objętego eksperymencie pedagogicznym przewidziano kształcenie w dwóch kwalifikacjach zawodowych. Pierwszą z nich jest kwalifikacja M.18 Diagnostowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych. Nową kwalifikacją jest M.xx **Diagnostowanie oraz naprawa mechatronicznych układów pojazdów samochodowych**. Powstała ona poprzez wyraźne doprecyzowanie pierwszej jednostki efektów kształcenia, wydzielonej w kwalifikacji M.12 (zapisanych w bardzo dużym stopniu uogólnienia) – M.12.1. Diagnostowanie układów elektrycznych i elektronicznych pojazdów samochodowych. Dzięki takiemu rozwiązaniu działania nauczyciela i uczącego się ukierunkowane zostają w sposób precyzyjny na realizację tych efektów kształcenia, które decydują o ukształtowaniu umiejętności niezbędnych technikowi obsługującemu nowoczesne pojazdy samochodowe wyposażone w coraz większą ilość elektro-

nicznych systemów sterujących, diagnozujących pracę zespołów pojazdu i wspomagających pracę kierowcy.

W kwalifikacji M.xx wprowadzona zostaje trzecia jednostka efektów kształcenia M.xx.3. Organizowanie i nadzorowanie obsługi układów mechatronicznych pojazdów samochodowych. Powstała ona na bazie o wiele bardziej rozbudowanej kwalifikacji M.42. W znaczący sposób ograniczono liczbę efektów kształcenia do tylko niezbędnych mechatronikowi pojazdów samochodowych.

Kształcenie zawodowe zostało zintegrowane z teorią w myśl zasady – tyle teorii, ile niezbędne jest do wykonywania zadań praktycznych.

Dzięki takiemu zestawieniu kwalifikacji i jednostek efektów kształcenia nowe kwalifikacje i kompetencje zawodowe osiągnie technik pojazdów samochodowych uzupełniając wykształcenie tylko o nową kwalifikację. Mechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych będą musieli uzupełnić wykształcenie do średniego. Mechanik będzie musiał dodatkowo ukształtować umiejętności w zakresie nowej kwalifikacji M.xx. Elektromechanik pojazdów samochodowych dodatkowo będzie musiał osiągnąć umiejętności określone w kwalifikacji M.18 oraz w pierwszej i trzeciej jednostce efektów kształcenia kwalifikacji M.xx.

Czas realizacji eksperymentu przewidziany jest od 1 września 2015 roku do 31 sierpnia 2019 roku. Eksperymentem zostaną objęte kolejne 4 klasy technikum na podbudowie gimnazjum, każda przez 4 lata nauki, aż do zakończenia eksperymentu z końcem roku szkolnego 2018/2019.

Organizacja procesu dydaktycznego podczas realizacji eksperymentu pedagogicznego zakłada, że zajęcia lekcyjne odbywać się będą w szkole w specjalistycznych pracowniach zawodowych oraz w zakładach branży motoryzacyjnej w zakresie 160 godzinnych praktyk zawodowych. Wszystkie zajęcia edukacyjne kształcenia zawodowego prowadzone będą w grupach liczących do 16 osób.

Zajęcia edukacyjne kształcenia ogólnego w 4-letnim technikum na podbudowie gimnazjum prowadzone będą w oparciu o obowiązujące programy nauczania przedmiotów ogólnokształcących.

Na wdrożenie eksperymentu i jego realizację nie są wymagane dodatkowe środki finansowe, gdyż wyposażenie techniczne i dydaktyczne szkoły jest wystarczające dla realizacji celów kształcenia autorskiego programu nauczania dla zawodu.

Program dla zawodu „**Technik mechatronik pojazdów samochodowych**” wdrażany jako eksperyment pedagogiczny został pozytywnie zaopiniowany przez Instytut

Systemów Inżynierii Elektrycznej Politechniki Łódzkiej. Pan prof. dr hab. inż. Sławomir Wiak w imieniu Instytutu Mechatroniki i Systemów Informatycznych Politechniki Łódzkiej zobowiązał się do objęcia naukowego patronatu nad eksperymentem związanym z wdrożeniem autorskiego programu nauczania dla zawodu technik mechatronik pojazdów samochodowych.

Zakres eksperymentu

Działalność eksperymentalna rozpocznie się w Zespole Szkół Samochodowych w Łodzi z dniem 1 września 2015 roku i będzie obejmować uczniów czteroletniego technikum na podbudowie gimnazjum przez kolejne lata nauki od klasy pierwszej rozpoczynając naukę w dniu 1.09.2015 roku aż do zakończenia eksperymentu z końcem roku szkolnego 2018/2019. Tym samym eksperyment obejmie cztery kolejne klasy 4-letniego technikum na podbudowie gimnazjum. Adresatami eksperymentu są absolwenci gimnazjów, którzy będą chcieli podjąć naukę w czteroletnim technikum kształcącym w zawodzie „**Technik mechatronik pojazdów samochodowych**”.

Uczniowie klas biorących udział w eksperymencie pedagogicznym zachowają prawo do promocji po spełnieniu wymagań określonych w przepisach w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w odniesieniu do przedmiotów obowiązkowych określonych w ramowym planie nauczania 4-letniego technikum na podbudowie gimnazjum oraz w Regulaminie oceniania, klasyfikowania i promowania zawartym w Statucie Szkoły.

Prowadzenie eksperymentu nie będzie naruszać uprawnień ucznia do bezpłatnej nauki, wychowania i opieki w zakresie ustalonym w ustawie, a także w zakresie uzyska-

nia wiedzy i umiejętności koniecznych dla ukończenia technikum lub złożenia egzaminu dojrzałości.

Złożenie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie: „Technik mechatronik pojazdów samochodowych” wymagać będzie opracowania przez Centralną Komisję Egzaminacyjną arkuszy egzaminacyjnych do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Wdrażany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 lutego 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. z 2002 r. nr 56, poz. 506 z późniejszymi zmianami) eksperyment pedagogiczny: **Kształcenie na podstawie autorskiego programu nauczania dla zawodu nieumieszczonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego „Technik mechatronik pojazdów samochodowych”** jest poszerzeniem oferty edukacyjnej dla absolwentów gimnazjów oraz wszystkich tych, którzy posiadają wykształcenie zasadnicze lub średnie i chcieliby uzyskać kwalifikacje i kompetencje zawodowe pozwalające pracować w branży motoryzacyjnej jako specjalistyczna średnia kadra techniczna. Celem eksperymentu jest również wprowadzenie nowego zawodu technika mechatronika pojazdów samochodowych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, a tym samym stworzenie atrakcyjnych i nowoczesnych form kształcenia zawodowego w zawodzie, którego przyszłość jest niekwestionowana i gwarantowana, a specjaliści oczekiwani na rynku pracy.

Andrzej Żelasko

Publiczne Gimnazjum nr 5 w Łodzi

Turniej zawodoznawczy

Współczesna szkoła powinna reagować na zmiany zachodzące w gospodarce wolnorynkowej czy społeczeństwie. Gimnazjum odgrywa znaczącą rolę w procesie przygotowywania uczniów do świadomego udziału w życiu społecznym i podejmowania trafnych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Wobec powyższego w szkołach są organizowane różnorodne przedsięwzięcia mające na celu przybliżanie i wspieranie uczniów w rozpoznawaniu zasobów, oferty edukacyjnej oraz potrzeb rynku pracy.

W Publicznym Gimnazjum nr 5 w Łodzi zorganizowano II edycję turnieju zawodoznawczego we współpracy z doradcami zawodowymi i doradcami metodycznymi do spraw przedsiębiorczości Ośrodka Doradztwa Zawodowego Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Powołano zespół zadaniowy, który przygotował gry i zadania turniejowe o różnorodnej skali trudności w zakresie orientacji i poradnictwa zawodowego. Nad właściwym przebiegiem turnieju czuwało jury.

Uczestnikami turnieju są uczniowie wybranych łódzkich gimnazjów. W roku szkolnym 2014/2015 udział wzięły czteroosobowe zespoły turniejowe z następujących szkół: z Publicznego Gimnazjum nr 5 w Łodzi (trzy zespoły), Publicznego Gimnazjum nr 1 w Łodzi (jeden zespół) oraz z Publicznego Gimnazjum nr 26 w Łodzi (jeden zespół). Celem turnieju jest propagowanie sportowej rywalizacji, doskonalenie umiejętności pracy pod presją czasu, wspieranie uczniów w procesie decyzyjnym dotyczącym wyboru szkoły ponadgimnazjalnej, kształtowanie umiejętności efektywnego współdziałania w zespole, rozwijanie kreatywności oraz poznawanie ścieżek kształcenia po ukończeniu gimnazjum, zawodów, w których kształcą łódzkie szkoły ponadgimnazjalne.

Turniej zawierał pytania dotyczące znajomości branż zawodowych, ścieżek kształcenia po ukończeniu gimnazjum, rozpoznawania narzędzi wybranych profesji czy określania predyspozycji zawodowych do podanych zawodów.

Pierwsze zadanie turniejowe dotyczyło podania jak największej ilości zastosowań kubka po jogurcie. Ilość propozycji decydowała o liczbie przyznanych punktów. Fantazja i pomysłowość uczniów przekroczyła najśmielsze oczekiwania. Padały takie pomysły jak: pojemnik do ozdoby, pojemnik na przybory, foremka do ciastek i galaretek, zabawka, przedmioty do układania wieży, doniczka, świecznik, skarbonka, cukiernica.

Kolejne zadanie dotyczyło wylosowania branży zawodowej, w której zespół miał podać nazwy zawodów. Decydowała szybkość i poprawność odpowiedzi. Jeden z zespołów otrzymał aż 22 punkty, ponieważ wymienił aż 22 zawody branży artystycznej. Większą trudnością dla uczniów było podanie nazw zawodów mundurowych. Zespół miał tylko kilka pomysłów.

Konkurencją, która wywołała wiele emocji było ułożenie domina zawodowego, gdzie należało dobrać odpowiednie zadanie zawodowe do nazwy zawodu. Przy tej zabawie liczyła się znajomość zadań zawodowych różnych profesji oraz refleks. Zwyciężyła grupa, która jako pierwsza poprawnie wykonała zadanie.

Gimnazjaliści mieli za zadanie dokonać analizy tekstu źródłowego dotyczącego Mikołaja Kopernika. Po przeczytaniu krótkiego życiorysu astronoma napisanego językiem epoki, należało podać, jakie współcześnie mógłby wykonywać zawody Mikołaj Kopernik. Jedna z grup na podstawie analizy tekstu wymieniła 29 profesji. Uczniowie podali, że mógłby pracować jako matematyk, astronom, minister gospodarki, fizyk, geolog, biolog, wykładowca, prawnik, przewodnik, geograf, ekonomista, przedsiębiorca, kosmonauta, filozof, ksiądz, rolnik, naukowiec, badacz, ekonomista, zoolog, lekarz, teolog, polonista, katecheta, religioznawca, dyrektor, tłumacz języka greckiego, weterynarz, fizyk.

Następna konkurencja dotyczyła podania do wylosowanych zawodów cechy charakteru i predyspozycji zawodowych. Gimnazjaliści potrafili określić cechy osobowości i preferencje zawodowe do profesji: fryzjera, hotelarza, weterynarza czy mechanika samochodowego.

Uczniowie uważali, że hotelarz powinien być opanowany, cierpliwy, odpowiedzialny, łatwo nawiązujący kontakty interpersonalne, a przede wszystkim znający języki obce. Okazało się, że największą trudność młodzieży sprawił zawód pielęgniarzy.

Kolejne zadanie polegało na losowaniu kopert z ilustracjami narzędzi np. krzywika, drabiny dekarckiej, suwmiarki, kompasu geodezyjnego, odległościomierza czy giętarci. Zespół miał podać nazwę wylosowanego przyboru oraz w jakich zawodach ma zastosowanie. Konkurencja ta okazała się dość trudnym dla drużyn zadaniem.

Następne zadanie dotyczyło połączenia nazw narzędzi z właściwym zawodem. Konkurencja była dość trudna. Nie wszyscy wiedzieli, jakim narzędziem posługuje się np. snycerz, płatnerz, zdun, ludwisarz.

Ostatnią konkurencją było wylosowanie nazw przedmiotów np. bułka, książka, podkoszulek. Zadaniem zespołu było podanie minimum trzech zawodów, które przyczyniły się do powstania danego przedmiotu. Następnie jedna z osób odczytywała listę zawodów, a inni mieli odgadnąć, jaki produkt miał powstać w wyniku ich współpracy.

Udział uczniów w turnieju to świetna zabawa, która umożliwia poszerzenie wiedzy o zadaniach i czynnościach zawodowych, typach szkół czy preferowanych predyspozycjach zawodowych na różnych stanowiskach pracy, a także pomoc w planowaniu przyszłości zawodowej i wyboru ścieżki kształcenia. A wiedza zdobyta przy okazji zabawy i elemencie zdrowej rywalizacji zostanie na dłużej.

*Ewa Wilczyńska
Ewa Koper*

RESPONS

Zarządzanie małymi hotelami i restauracjami – doskonalenie umiejętności kadry kierowniczej

Międzynarodowy projekt RESPONS (Responsible Skills Alliance for Sustainable Management of Small Hotels and Restaurants) powstał w odpowiedzi na potrzeby sektora turystycznego w Europie. Działalność gospodarcza bezpośrednio związana z turystyką generuje 5% PKB i tworzy 5,2% miejsc pracy na terenie Unii Europejskiej, a działalność gospodarcza pośrednio z nią związana 10% PKB i 12% miejsc pracy. Problem stanowi niskie wykształcenie dużej liczby osób pracujących w tej branży. Dlatego stworzono projekt, który umożliwi pracownikom tak znaczącego sektora unijnej gospodarki uzupełniać wiedzę, zdobywać nowe kompetencje i podnosić kwalifikacje w prosty i szybki sposób.

Konsorcjum projektu tworzą instytucje z siedmiu państw Unii Europejskiej. Liderem jest Izba Handlowo-Przemysłowa z Bułgarii. Partner z Polski to Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości (Łódź). Pozostałe instytucje reprezentują Hiszpanię, Rumunię, Francję, Włochy i Niemcy.

Cele, jakie partnerzy wyznaczili do osiągnięcia w projekcie, to: określenie umiejętności i kwalifikacji niezbędnych w zawodzie menedżera hotelu i menedżera restauracji

oraz ułatwienie ich zdobywania i doskonalenia, wsparcie wzrostu identyfikowalności i porównywalności kwalifikacji osób uczących się i pracowników, a tym samym zwiększenie zawodowej mobilności, promocja współpracy przedsiębiorców z ośrodkami edukacyjnymi, zwiększenie zaangażowania i wzmocnienie współpracy pomiędzy pracownikami i partnerami społecznymi, ułatwienie prowadzenia szkoleń w miejscu pracy oraz ułatwienie dostępu do informacji o możliwościach kształcenia przez całe życie.

W trakcie projektu opracowano Analizę umiejętności niezbędnych w sektorze HORECA na podstawie badania przeprowadzonego w krajach partnerskich (Bułgaria, Francja, Hiszpania, Niemcy, Polska, Rumunia, Włochy), Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK) dla zawodów menedżer małego hotelu i menedżer małej restauracji, Spójny program nauczania w systemie nieformalnym, Podręcznik dla menedżerów małych hoteli i menedżerów małych restauracji oraz Przewodnik menedżera dla zrównoważonego zarządzania biznesem (filmy instruktażowe). Zarówno podręcznik, jaki przewodnik dla menedżerów z branży HORECA

przekazują wiedzę z zakresu ekologicznego, społecznego odpowiedzialnego i bezpiecznego zarządzania hotelami i restauracjami. Od września 2015 r. podręcznik oraz przewodnik dla menedżerów małych hoteli i restauracji są dostępne bezpłatnie na stronie projektu.

Dnia 3 września 2015 r. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości zorganizowała seminarium, pt. Społeczna odpowiedzialność biznesu w małych hotelach i restauracjach: Instrumenty na rzecz rozwoju i uznawalności kwalifikacji. Miało ono na celu zapoznać uczestników z wynikami pracy w projekcie oraz zapewnić, by grupy docelowe były świadome istnienia nowych możliwości dokształcania się i korzystały z nich. Na zakończenie projektu zaplanowano międzynarodową konferencję w Hiszpanii, która wypromuje projekt i jego osiągnięcia wśród uczestników reprezentujących sektor edukacji, hotelarstwa, restauracji i cateringu.

Więcej informacji na temat projektu na stronie <http://www.frp.lodz.pl/respons> oraz <http://responsalliance.eu/pl/>.

*Emilia Kowalczyk
Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości*

Mini obrabiarki CNC sterowane z komputera PC.

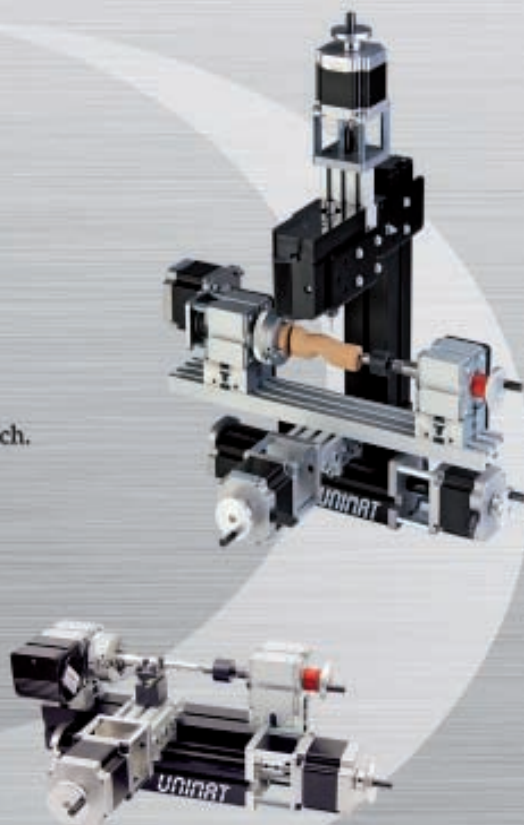
Charakteryzują się modułową konstrukcją – z tych samych elementów możemy złożyć tokarkę, frezarkę pionową czy poziomą max do 4 osi.

Dołączone oprogramowanie sterujące pozwalające na sterowanie w G-kodach.

Język programowania zbliżony do uproszczonego Fanuc-a.

Przygotowane postprocesory z sytemu MTS oraz EdgeCAM.

Niewielkie wymiary maszyny i moc napędów pozwolą na bezpieczne wprowadzenie użytkownika w świat obrabiarek CNC.

PRZYKŁAD DOBRYCH PRAKTYK:

Projekt socjalny

„Daj się złapać w sieć społeczną”

W wrześniowym numerze „Dobrych praktyk” chcemy przedstawić Państwu projekt socjalny pt. „Daj się złapać w sieć społeczną”, który zrealizowałyśmy w sześciuosobowym zespole w roku akademickim 2013/2014. Na samym początku wyjaśnimy czym są projekty socjalne i w jaki sposób są powiązane z poszczególnymi przedmiotami realizowanymi podczas toku studiowania, następnie przejdziemy do ukazania naszej drogi i pomysłu dzięki, któremu powstał projekt, a na koniec opiszemy nasze osobiste doświadczenia i nauki płynące z realizacji projektu socjalnego.

Podstawowym elementem kształcenia na kierunku pedagogiki społecznej są projekty socjalne przygotowane i realizowane przez studentów III roku. Projekty te stanowią podstawę do powstania prac licencjackich, która stanowi refleksję z pola praktyki. W ten sposób teoria zostaje powiązana z działaniem i doświadczeniem praktycznym. Natomiast podczas wykładów i ćwiczeń z przedmiotu *projektowanie socjalne* studenci zapoznają się ze strukturą i istotą projektowania socjalnego.

Polem działania praktycznego są praktyki studenckie w instytucjach wybranych przez studentów. Najczęściej są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, edukacyjne, interwencji kryzysowej. Podczas praktyk grupa przeprowadza diagnozę w danej placówce. Na jej podstawie, przy współpracy z osobami pracującymi

w placówce przygotowują i realizują projekt socjalny, czyli działania mające na celu poprawę zaistniałej sytuacji, bądź wzmocnienie dobrze prowadzonej praktyki. W celu jego zrealizowania studenci poszukują sponsorów i sprzymierzeńców, którzy mogą wesprzeć materialnie planowane działania. Najczęściej zostają nimi firmy prywatne i fundacje.

W roku akademickim 2013/2014 sześć studentek stało przed dylematem. Czy realizować projekt w świetlicy środowiskowej, tam gdzie był wcześniej planowany, czy też rzucić się na głęboką wodę? Okazało się, że jednym z projektów może być przygotowanie IV Dnia Studyjnego. Dnia, podczas którego wszystkie grupy projektowe mają okazję do zaprezentowania swoich projektów, dnia podsumowującego praktyczne działania studentów.

Tym oto sposobem Weronika Bis, Marzena Czajka, Justyna Nowak, Joanna Przyborek oraz my: Sylwia Renosik i Anita Najwald podjęłyśmy się stworzenia IV Dnia Studyjnego, zatytułowanego „Daj się złapać w sieć społeczną”.

Celem naszego projektu było umacnianie sieci społecznej zorientowanej wokół idei projektowania socjalnego. Dodatkowo ważnym elementem było stworzenie przestrzeni sprzyjającej wymianie doświadczeń związanych z realizacją projektów socjalnych. Chodziło nam, aby zaprosić realizatorów projektów socjalnych, wykładowców, osoby pracujące w danej

placówce - praktyków, gdzie realizowane były projekty oraz osób pracujących w miejscach, w których projekty nie były realizowane. Ważnym elementem tego przedsięwzięcia była integracja studentów, przybliżenie młodszemu rocznikowi idei Dnia Studyjnego oraz projektowania socjalnego. W tym celu zorganizowałyśmy dla II roku pedagogiki spotkanie dyskusyjne pt. *Możliwości i trudności projektowania socjalnego*, podczas którego studenci wypowiedzieli się czym dla nich jest projekt socjalny (wypowiedzi te były częścią powstałego później filmu). Wskazałyśmy na potrzebę utrzymywania prawidłowej komunikacji w grupie, przeprowadziłyśmy kilka ćwiczeń dotyczących komunikacji interpersonalnej.

IV Dzień Studyjny¹ odbył się 13 maja 2014 r. w Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi. Opiekę nad nim sprawuje Pani Jadwiga Tryzno, która studiowała u Profesora Aleksandra Kamińskiego, jednego z prekursorów pedagogiki społecznej. Jest to miejsce stanowiące kawałek historii naszego miasta. Muzeum założył jeden z łódzkich fabrykantów, kolekcjoner i mecenas sztuki – Henryk Grohman. Była to jedna z przyczyn, dla których wybrałyśmy to miejsce. Ponad to teren umożliwił nam zagospodarowanie przestrzeni wewnątrz i na zewnątrz Muzeum.

Otwarcie wydarzenia rozpoczęła Kierownik Katedry Pedagogiki Społecznej prof. zw. dr hab. Ewa Marynowicz-Hetka wprowadzając zebranych w ideę Dnia Studyjnego. Następnie Pani Jadwiga Tryzno przedstawiła historię Muzeum Książki Artystycznej.

Ważnym punktem programu była projekcja filmu pt. „Projekt socjalny w procesie” zrealizowanego przez naszą grupę projektową. Film stanowił kompilację wypowiedzi studentów II i III roku pedagogiki oraz zdjęć, filmów zrobionych podczas realizowanych w tym roku projektów. Jego celem było pokazanie perspektywy „sprzed” i „po” realizacji projektu oraz tego wszystkiego, co się z nim wiąże: ciężkiej pracy, kreatywności, elastyczności w działaniu, jak również dobrej zabawy.

¹ Ramowy program IV Dnia Studyjnego: <http://www.book.art.pl/index.php/wydarzenia>

Jak wspomnieliśmy istotą Dnia Studyjnego jest prezentacja projektów. Podczas naszego wydarzenia jedna z grup projektowych zaprezentowała przygotowane wspólnie z dziećmi z domu dziecka przedstawienie pt. *O borsuku samotniku*. Inna grupa przedstawiła film z finału, którym był piknik integracyjny promujący działalność Klubu Aktywizacji Zawodowej i Karriery „KAZIK”. W ogrodzie okalającym Muzeum była możliwość zapoznania się ze specyfiką wszystkich zrealizowanych projektów, czyli tak zwana sesja plakato-wa. Pozwoliła ona indywidualnie porozmawiać z realizatorami poszczególnych projektów. W naszym roku akademickim projekty socjalne były realizowane w Placówce Wsparcia Dziennego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Schronisku dla kobiet i dzieci im. Św. Brata Alberta, Domach Dziecka, Przedszkolu, Świetlicy Środowiskowej Socjoterapeutycznej, Świetlicy Środowiskowej, Szkole Podstawowej, Świetlicy Podwórkowej, Pracowni Alternatywnego Wychowania.

Podsumowaniem Dnia Studyjnego była dyskusja panelowa pod tytułem *Projekt socjalny – komunikacja, współpraca, zmiana*. Moderatorem dyskusji była opiekunka naszego projektu mgr Izabela Kamińska, ekspertami: wychowawca z placówki, w której realizowany był jeden z projektów, pracownik naukowy Katedry Pedagogiki Społecznej, pracownik placówki, w której studenci nigdy nie realizowali projektów oraz studentka III roku. Celem debaty było omówienie plusów i minusów związanych z procesem

wdrażania projektu socjalnego i omówienie możliwości rozwiązań sytuacji problemowych pojawiających się w trakcie tworzenia projektu socjalnego. Pierwsza postawiona teza stanowiła o projekcie jako wyzwaniu dla studenta i placówki, druga dotyczyła barier komunikacyjnych oraz ich przewyżczeniu. Dyskusja uwi-doczniała zarówno problemy pojawiające się w trakcie pracy nad projektem, między innymi problemy komunikacyjne na linii placówka – studenci- Uniwersytet. Przedstawiano różne koncepcje związane z wyborem miejsca praktyk, doborom w grupach. Wskazane zostały pozytywne aspekty pracy studentów takie jak np. poprawa warunków bytowych w placówce (np. po remoncie), uatrakcyjnienie zajęć, wsparcie dla wychowawców oraz nowe pomysły jakie pozostają po zakończonych projektach.

Zakończeniem części oficjalnej było wręczenie dla sprzymierzeńców i sponsorów tegorocznych projektów socjalnych oraz listów gratulacyjnych studentom realizującym projekty socjalne.

Pierwszy raz w historii Dnia Studyjnego odbyła się część integracyjno-artystyczna. Był to czas na mniej formalne rozmowy, spotkanie się wykładowców i studentów w przestrzeni innej niż uczelniana. Przy grillu i muzyce wykonywanej na żywo przez artystów, którzy zgodzili się wziąć udział w naszym wydarzeniu, dzięki czemu czas płynął miło i zabawa trwała do późnych godzin.

Nasz Dzień Studyjny miał coś zmienić, zapoczątkować inną formę współpracy studentów z praktykami i biznesem. To co zrobiliśmy to dopiero początek, jeśli kolejne lata poszły by w tym kierunku istnieje spora szansa na stworzenie grupy osób za-

interesowanych zmienianiem rzeczywistości na lepszą, na kilku strategicznych sponsorów wspierających studentów. Nasz plan długoterminowy zakładał wciągnięcie w te projekty studentów z innych kierunków np. ekonomicznych. W naszym odczuciu zrobiliśmy dużo, zmieniliśmy dotychczasowe Dni Studyjne ze sztywnych formalnych i po części przymusowych w wydarzenie, które podobało się studentom, wykładowcom. Popelniliśmy oczywiście jeszcze wiele błędów. Z perspektywy czasu żałujemy, że nie utrwaliłyśmy przebiegu dyskusji i nie powstał na jej podstawie artykuł. Jednak to co zrobiliśmy wymagało uporów i ogromnego zaangażowania i to się nam opłaciło. Jesteśmy bogatsze o doświadczenie, zwróciłyśmy uwagę na kilka aspektów związanych z projektami: standardowe miejsca praktyk (domy dziecka, świetlice), brak innowacyjności w projektach, częste ich powielanie w różnych wariantach. Brak promowania projektów, ich wyników, nieutrzymywanie kontaktów z biznesem i instytucjami, w których projekty są realizowane.

Wiemy, że kolejne roczniki wyszły z rutyny zaczęto szukać innych instytucji. To było jednym z naszych celów i nas cieszy, że został osiągnięty. Studenci zaczynają też między sobą rozmawiać o projektach, młodszy podpytują starsze roczniki i o to właśnie chodziło. Zdobyte doświadczenie może ułatwić drogę następnym studentom, a co za tym idzie nie będą marnowali czasu na pokonywanie tych samych przeszkód, a będą mogli skupić się na swoim projekcie. Na czym skorzystają Ci, do których jest on kierowany.

Anita Najwald, Sylwia Renosik
Wydział Nauk o Wychowaniu
Uniwersytet Łódzki

Akademia Liderów Kariery

Jak kształcimy liderów Szkolnych Ośrodków Kariery?

Zaplanowanie własnej kariery zawodowej, podjęcie decyzji o wyborze kierunku kształcenia, określenie jaką pracę wykonywać w przyszłości - to jedne z najtrudniejszych decyzji stojących przed młodymi ludźmi. Często brakuje im wiedzy o sobie samym, mają trudności z rozpoznaniem swoich zainteresowań, predyspozycji, swoich mocnych i słabych stron. Nie mają również pełnej informacji o rynku pracy. Najczęściej rozważają wykonywanie zawodów, które są im znane z najbliższego otoczenia, wykonywane przez rodziców i ich znajomych, popularne na lokalnym rynku pracy. Wybierają zawody, w których można zdobyć kwalifikacje w szkołach czy na uczelniach zlokalizowanych w najbliższej okolicy. Większość młodych nie wie, że w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności jest ich ponad dwa i pół tysiąca. I nie wszystkich zawodów można nauczyć się w szkole.

Działająca w ŁCDNiKP od 13 lat **Akademia Liderów Kariery** oferuje uczniom – liderom Szkolnych Ośrodków Kariery możliwość poznania podstawowych wyznaczników zmiennego rynku pracy. Zajęcia warsztatowe prowadzą doradcy metodyczni Pracowni Przedsiębiorczości w Ośrodku Doradztwa Zawodowego. Zagadnienia związane z analizą tendencji na rynku pracy przybliżają uczniom specjaliści z Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji. Uczniowie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, uczestnicy **ALK** mają możliwość zbadania różnych, interesujących ich aspektów rynku pracy wykonując w grupach projekty edukacyjne. Grupa uczniów samodzielnie decyduje o wyborze tematu projektu w obszarze szeroko rozumianej kariery edukacyjnej i zawodowej oraz rynku pracy, następnie przeprowadzi badania, zbiera informacje, spotyka się ze specjalistami. Na koniec podejmuje decyzję, jak w ciekawy sposób zaprezentować wykonaną pracę. Przygotowując się do wykonania projektów uczniowie uczestniczą w warsztatach, których podstawowe cele to:

- rozpoznanie swych mocnych i słabych stron oraz preferowanych ról w zespole,
- doskonalenie umiejętności pracy w zespole i kierowania jego działaniami,
- rozwijanie umiejętności twórczego myślenia,

- poszerzenie znajomości lokalnego rynku pracy.

Metoda projektów wykorzystywana jest jako wiodąca technika kształtowania kompetencji kluczowych uczniów - liderów Szkolnych Ośrodków Kariery (szczególnie w zakresie kompetencji społecznych oraz innowacyjności i przedsiębiorczości). Według autorów Nowego Słownika Pedagogiki Pracy „metoda projektów polega na przedsięwzięciu przez grupy uczniowskie opracowania, zaplanowania i zaprojektowania a następnie realizacji i wykonania projektu. Jej zalety polegają na organizowaniu samodzielnej pracy uczniów w obmyśleniu projektu i jego realizacji, przygotowaniu przez to i rozwinięciu umiejętności samodzielnej pracy a jednocześnie zespołowości. Jest to jednak nie tyle metoda ile strategia, przedstawiająca ogromne walory nie tylko w zakresie rozwoju umiejętności umysłowych i praktycznych uczniów, ale także ich socjalizacji. Wywołuje wzmożoną aktywność uczniów, a szkoła staje się dla nich w pełni atrakcyjna jako miejsce wyzwania sił twórczych.” (T.W. Nowacki, K. Korabiniowska-Nowacka, B. Baraniak, *Nowy Słownik Pedagogiki Pracy*. Warszawa 1999, str. 130)

Zajęcia w ramach **ALK** przygotowują uczniów do podjęcia roli lidera w Szkolnych Ośrodkach Kariery, a także animowania działań nakierowanych na poznanie rynku pracy oraz wsparcie w wyborze kariery szkolnej i zawodowej. W każdym roku szkolnym organizowane są również konkursy dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na „**Najlepszy Szkolny Ośrodek Kariery**”. Jest to forma promocji ciekawych inicjatyw związanych z przygotowaniem do świadomego kierowania karierą edukacyjną i zawodową podejmowanych w szkołach przez nauczycieli i uczniów – liderów SzOK. Szkoły prezentowały w konkursie takie przedsięwzięcia jak:

- Z pasją przez życie;
- Sukces zawodowy a może coś więcej;
- Mini targi edukacyjne;
- Szkolne potyczki z przedsiębiorczości;
- Baw się dobrze-uwierz w siebie;
- Turniej zawodoznawczy;
- Dokąd idę – czyli trudne wybory gimnazjalisty,

- Zawody wokół nas,
- Festiwal zawodów;
- Przedsiębiorczy uczeń – konkurs dla uczniów szkół podstawowych;
- Zakładanie własnej firmy.

Główne cele warsztatów prowadzonych w ramach **ALK** to: ukształtowanie umiejętności inicjowania i organizowania przedsięwzięć, wspieranie zaangażowania w realizację przedsięwzięć, rozwijanie kreatywności w podejmowanych działaniach, ćwiczenie umiejętności związanych z pracą w zespole oraz kierowaniem jego pracą oraz pokonywanie barier związanych z publicznymi wystąpieniami. Podczas zajęć uczniowie wykonują projekty związane z planowaniem kariery szkolnej i zawodowej oraz nakierowane na rozpoznawanie lokalnego rynku pracy. W trzynastu dotychczasowych edycjach **ALK** były to np.:

- Autoprezentacja – rozmowa z pracodawcą;
- Sukces – jak go osiągnąć?;
- Decyzje dotyczące dalszej kariery zawodowej uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- Zainteresowania, czy pieniądze – jak młodzi wybierają swój zawód;
- Zajęcia pozalekcyjne i kursy – możliwość rozwijania zainteresowań i kształtowania umiejętności potrzebnych na rynku pracy;
- Rozpoczynanie działalności gospodarczej – moja mała firma;
- Fundusze europejskie, jako wsparcie dla rozpoczynających działalność gospodarczą;
- Języki obce – przepustką do kariery na rynku pracy;
- Niepełnosprawni na rynku pracy;
- Zawody wymierające i zawody przyszłości,
- Jak zostać milionerem? ABC inwestowania na giełdzie;
- Kariera w zawodach muzycznych;
- Co i jak studiować w Łodzi?

Wykonane projekty często prezentowane są w szkołach uczniów – liderów i urozmaicają różne przedsięwzięcia podejmowane przez Szkolne Ośrodki Kariery.

Praca projektowa w zespole daje możliwość sprawdzenia oraz doskonalenia cech i umiejętności miękkich, oczekiwanych przez pracodawców na wszystkich w zasadzie stanowiskach pracy. Są to m.in.:

- organizacja pracy w grupie,
- odpowiedzialność,
- wytrwałość,

- twórcze myślenie,
- komunikatywność,
- prezentowanie efektów swojej pracy.

Każdego roku ukoronowaniem pracy uczniów podczas warsztatów jest konferencja, podczas której liderzy SZOK mają możliwość zaprezentowania efektów swojej pracy. Wszyscy, którzy uczestniczą w zajęciach, przygotowują, a następnie prezentują wykonane projekty, otrzymują zaświadczenia ŁCDNiKP potwierdzające ukształtowane umiejętności.

W ramach **Akademii Liderów Kariery** organizowane są również jednorazowe spotkania dla uczniów, podczas których poruszane są interesujące ich tematy np.:

- umiejętności interpersonalne na rynku pracy,
- praca i nauka za granicą,
- wybór szkoły ponadgimnazjalnej,
- zatrudnienie zgodnie z przepisami prawa pracy,
- twórcze myślenie i działanie.

W wyniku podjętych działań innowacyjnych Regionalny Ośrodek Kariery wspiera działania Szkolnych Ośrodków Kariery, głównie poprzez szkolenia młodych ludzi, dzięki którym stają się oni liderami - gospodarzami SZOK-ów, inicjują i podejmują różnorodne działania nakierowane na przybliżenie problematyki rynku pracy oraz kształtowanie umiejętności oczekiwanych przez pracodawców.

Oferta edukacyjna **Akademii Liderów Kariery** kierowana jest przede wszystkim do szkół, w których działają Szkolne Ośrodki Kariery zrzeszone w Regionalnym Ośrodku Kariery lub powstanie takich ośrodków jest planowane. Warsztaty „Metoda projektów w pracy Szkolnego Ośrodka Kariery” rozpoczynają się w listopadzie każdego roku. Warsztaty tematyczne organizowane są w ciągu całego roku szkolnego.

Działalność **Akademii Liderów Kariery** wpisuje się w Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie. Ich analiza wyraźnie wskazuje na potrzebę rozwijania kompetencji kluczowych, ponieważ każdy obywatel Unii Europejskiej powinien mieć ukształtowane takie kompetencje, które będą służyły jego osobistej samorealizacji, aktywności obywatelskiej oraz pozwolą na zatrudnienie w społeczeństwie wiedzy.

Współczesne uwarunkowania społeczno-gospodarcze, dynamiczny rozwój na-

uki i techniki wymagają coraz lepiej przygotowanych absolwentów wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy. Badania i analizy rynku pracy i oczekiwań pracodawców wskazują na istotne znaczenie we współczesnym świecie postaw aktywnych przejawiających się w inicjowaniu i podejmowaniu działań, samodzielności i odpowiedzialności, kreatywności w podejściu do problemów oraz ukształtowanej umiejętności uczenia się oraz doskonalenia przez całe życie. Wszystkie te czynniki sprzyjają bu-

społecznym i zawodowym, a także rozwiązywania konfliktów. Podstawowe umiejętności w zakresie tej kompetencji obejmują zdolność do porozumiewania się w różnych środowiskach, wykazywania się tolerancją, wyrażania i rozumienia różnych punktów widzenia, negocjowania połączonego ze zdolnością tworzenia klimatu zaufania, a także zdolność do empatii. Każdy powinien być zdolny do radzenia sobie ze stresem i frustracją. Kompetencja ta opiera się na współpracy, asertywności, prawości. Osoby

powinny cenić różnorodność i szanować innych ludzi, a także być przygotowane na pokonywanie uprzedzeń i osiąganie kompromisu.

Inicjatywność oraz przedsiębiorczość oznaczają zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn, obejmują kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Związana z tą kompetencją wiedza dotyczy przede wszystkim identyfikowania dostępnych możliwości działalności osobistej i zawodowej oraz roz-

Dyrektor ŁCDNiKP Janusz Moos wraz z Liderami Kariery z Zespołu Szkół Gastronomicznych w Łodzi, po prezentacji projektu „Kuchnie i kucharze świata” na konferencji podsumowującej prace ALK.

poznawania szeroko rozumianych zagadnień stanowiących kontekst pracy i życia człowieka. Niezbędne umiejętności odnoszą się głównie do aktywnego zarządzania różnymi przedsięwzięciami (projektami), zdolności do pracy, zarówno indywidualnej jak i grupowej oraz identyfikacji i oceny własnych mocnych i słabych stron. Postawa przedsiębiorcza charakteryzuje się inicjatywnością, aktywnością, niezależnością i innowacyjnością zarówno w życiu osobistym, społecznym jak i w miejscu pracy.

Inwestycje w rozwój kompetencji człowieka, szczególnie kompetencji kluczowych uczniów można współcześnie uznać, za priorytetową sprawę dla wysokiej jakości edukacji. Parlament Europejski i Rada UE zalecają, aby ciągle kształcenie i doskonalenie kompetencji kluczowych znalazło ważne miejsce na wszystkich poziomach edukacji od przedszkola do różnych form kształcenia ustawicznego.

Inwestycje w rozwój kompetencji człowieka, szczególnie kompetencji kluczowych uczniów można współcześnie uznać, za priorytetową sprawę dla wysokiej jakości edukacji. Parlament Europejski i Rada UE zalecają, aby ciągle kształcenie i doskonalenie kompetencji kluczowych znalazło ważne miejsce na wszystkich poziomach edukacji od przedszkola do różnych form kształcenia ustawicznego.

W interpretacji zamieszczonej w Zaleceniach **kompetencje społeczne** to kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe obejmujące pełny zakres zachowań przygotowujących osoby do skutecznego i konstruktywnego uczestnictwa w życiu

W inwestycjach w rozwój kompetencji człowieka, szczególnie kompetencji kluczowych uczniów można współcześnie uznać, za priorytetową sprawę dla wysokiej jakości edukacji. Parlament Europejski i Rada UE zalecają, aby ciągle kształcenie i doskonalenie kompetencji kluczowych znalazło ważne miejsce na wszystkich poziomach edukacji od przedszkola do różnych form kształcenia ustawicznego.

W inwestycjach w rozwój kompetencji człowieka, szczególnie kompetencji kluczowych uczniów można współcześnie uznać, za priorytetową sprawę dla wysokiej jakości edukacji. Parlament Europejski i Rada UE zalecają, aby ciągle kształcenie i doskonalenie kompetencji kluczowych znalazło ważne miejsce na wszystkich poziomach edukacji od przedszkola do różnych form kształcenia ustawicznego.

*Agnieszka Mikina
Maria Wajgner*

Wspomnienie o dr. inż. Ludwiku Janickim

Wspominam zmarłego dr. inż. Ludwika Janickiego, wieloletniego wicedyrektora Instytutu Kształcenia Zawodowego MEN, koordynatora wielu programów zorientowanych na wprowadzanie zmian do polskiego systemu kształcenia zawodowego, bliskiego współpracownika profesora Tadeusza Nowackiego oraz opiekuna naukowego wielu przedsięwzięć programowych i edukacyjnych, które podejmowałem w Łodzi w ramach działalności Oddziału Doskonaleniu Nauczycieli, Wojewódzkiego Centrum Kształcenia Praktycznego, a później Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

Bezpośrednio współpracowałem z Ludwikiem Janickim w okresie funkcjonowania Instytutu Kształcenia Zawodowego – najważniejszej placówki naukowo-badawczej dla szkolnictwa zawodowego, a także w okresach prowadzenia przez instytucje europejskie i polskie programów modernizujących procesy osiągania kwalifikacji zawodowych. Ta współpraca utrwalała przyjaźń, która nie знаła ograniczeń czasowych i organizacyjnych i która umożliwiała pokonywać różne bariery w procesach dokonywania ZMIAN w programach kształcenia oraz czynnościach pedagogicznych nauczycieli.

Wspominam wielogodzinne, nieraz nocne dyskusje z Ludwikiem nad modelowaniem kształcenia w zawodach szerokoprofilowych, ustalanie wszystkich elementów struktury kształcenia „szerokoprofilowego”, programowanie zajęć specjalizujących w firmach produkcyjnych i usługowych oraz w szkołach zawodowych, projektowanie celów operacyjnych kształcenia, instrumentarium techniczno-dydaktycznego wspomagającego procesy edukacyjne, projektowanie ćwiczeń ukierunkowanych na ukształtowanie przez uczących się umiejętności zawodowych.

Pięknie się spieraliśmy i pięknie współpracowaliśmy. Niezapomniane są wspólne organizowane seminaria, konferencje i inne spotkania, w tym konsultacyjne z nauczycielami, dyrektorami szkół zawodowych, pracownikami nadzoru pedagogicznego, pracodawcami i pracownikami naukowymi instytutów naukowych i badawczych.

Ludwik zawsze uśmiechnięty, emanujący dobrocią i chętny do wyjaśniania, naprowadzania i wspomagania indywidualnego. Był znakomitym MENTOREM. Opisujący mentoring, jego fazy i cechy mogli uczyć

się od Ludwika jak stawać się mentorem i jak prowadzić procesy mentoringu.

Ludwik był wielkim zwolennikiem metody modelowania w badaniach naukowych i w programowaniu procesów edukacji zawodowej. Wspominam z dużą emocją nasze spotkania z profesorem Janem Gregorowiczem, szefem Katedry Logiki i Metodologii Nauk Uniwersytetu Łódzkiego nad konstruowaniem modeli idealnych, w tym układów założeń idealizacyjnych, prowadzeniem eksperymentu myślowego i opracowywaniem modelu realnego-rzeczywistego. Wiele Jego prac nad modelowaniem programów kształcenia zawodowego było publikowanych w książkach, biuletynach, poradnikach i opracowaniach poseminaryjnych.

Znaczącym efektem sygnalizowanych spotkań, rozmów, konsultacji i pracy badawczej Ludwika było dwuletnie seminarium zorganizowane przez Katedrę Logiki i Metodologii Nauk UŁ oraz instytucję, którą kierowałem, na temat wykorzystania metody modelowania w procesach edukacji zawodowej i w ewaluacji programów kształcenia. Ludwik znakomicie oddziaływał na uczestników seminarium.

Pamiętam zdarzenie, które przywołuję wspominając Ludwika jako wspaniałego edukatora. Do udziału w seminarium zapisał się, po kilku miesiącach jego funkcjonowania, nauczyciel kształcenia praktycznego, który po godzinnym wykładzie stwierdził, iż poruszane zagadnienia, o których pierwszy raz słyszy, są niepotrzebne praktykowi.

Stwierdzenie zostało wzbogacone dodatkowymi informacjami krytykującymi sens seminariów, wypowiedzianymi z dużą emocją. Ludwik odreagował następująco „Serdecznie dziękuję Panu, który przybył na seminarium, za wyjątkowo szybkie wartościowanie jego celów. Wniósł Pan dużo do tematyki naszych rozważań i zapraszam do aktywnego udziału w seminarium po rozpoznaniu kolejnych jego treści”. Wspomniany nauczyciel stał się w przyszłości orędownikiem zmian w edukacji zawodowej.

Wysoki poziom umiejętności komunikowania się z innymi, dbałość o wszystkich doskonalących się, upór i konsekwencja we wdrażaniu nowych koncepcji dydaktycznych to ważne przymioty sylwetki Ludwika.

Pragnę jeszcze wspomnieć współpracę w ramach prac koordynacyjnych programu UPET-IMPROVE, w ramach którego podjęto po raz pierwszy w Polsce prace nad programami kształcenia modułowego, organizacją banku narzędzi pomiaru dydaktycznego dla potrzeb badań sumatywnych i projekcją zadań typu „próba pracy”, komputerowym wspomaganie projektowania, organizacją doradztwa zawodowego oraz nad kształtowaniem umiejętności kluczowych poprzez metody projektowe.

Ludwik był wówczas koordynatorem branży mechanicznej i zasłynął jako znakomity badacz i organizator procesów uczenia się poprzez wykonywanie zadań zawodowych oraz procesów pomiaru kształtowanych umiejętności (w trakcie procesu kształcenia w module – jednostce modułowej i po zakończeniu tego procesu). Tworzyliśmy z Ludwikiem znakomity zespół koordynatorów branżowych PROGRAMU finansowanego z funduszu Phare i realizowanego przez ówczesne Biuro Koordynacji Kształcenia Kadr – Fundusz Współpracy.

Nie opisałem wielu obszarów działalności badawczej Ludwika Janickiego, nie przedstawiłem bogatego dorobku utrwalonego w licznych książkach, poradnikach, skryptach, materiałach seminaryjnych i czasopismach pedagogicznych. Skupiłem się na wieloletniej i efektywnej współpracy z łódzkim środowiskiem edukacyjnym i Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

Będę zawsze pamiętać o Tobie i Twoich dobrych pedagogicznych czynach.

Janusz Moos

Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi

Jeden Urząd dwie lokalizacje...

ul. MILIONOWA 91

ul. KILIŃSKIEGO 102/102a

Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi

93 - 121 Łódź, ul. Milionowa 91,

tel. (42) 251-65-00, (42) 251-66-00 fax (42) 251-66-11

90 - 012 Łódź, ul. Kilińskiego 102/102a,

www.pup-lodz.pl, e-mail: lol2@praca.gov.pl;

Urząd czynny w godzinach
8.30-15.00

INFORMACJE DLA PRACODAWCY

Współpraca przedsiębiorcy z Powiatowym Urzędem Pracy w Łodzi może dotyczyć świadczenia usług dotyczących:

- pomocy w uzyskaniu spośród osób bezrobotnych i poszukujących pracy odpowiednich kandydatów do zatrudnienia w związku ze zgłoszoną ofertą,
- doradztwa w kwestiach zatrudnienia osób bezrobotnych,
- szkolenia i podnoszenia kwalifikacji przyszłych kadr dla Państwa,
- organizowania na państwa życzenie indywidualnych i specjalistycznych giełd pracy,
- tworzenia nowych miejsc pracy z wykorzystaniem środków Funduszu Pracy, EFS, PFRON.

Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi realizuje w ramach przyznanych środków finansowych następujące formy wsparcia dla pracodawców :

Prace interwencyjne

jest to zatrudnienie bezrobotnego przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Roboty publiczne

to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Staż

oznacza nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy bez nawiązania stosunku pracy pomiędzy pracodawcą i bezrobotnym.

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy

jest to pomoc finansowa, jakiej może udzielić PUP w związku z utworzeniem lub przystosowaniem stanowiska pracy i zatrudnieniem na tym stanowisku skierowanego bezrobotnego. O refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy może ubiegać się podmiot, który prowadzi działalność gospodarczą przez okres co najmniej 6 miesięcy i nie rozwiązał w okresie 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku stosunku pracy z pracownikiem za wypowiedzeniem dokonany przez podmiot oraz zamierza wyposażyć lub doposażyć stanowisko pracy w zakładzie zlokalizowanym na terenie miasta Łodzi.

Edukacja medialna dla liderów

– liderzy edukacji medialnej

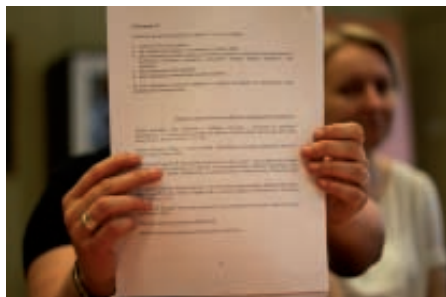
Na przełomie maja i czerwca, w Szkołach Społecznych im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Łodzi odbyło się szkolenie z zakresu edukacji medialnej. Szkolenie, które zarówno pod względem treści jak i formy przekazu można nazwać wyjątkowym.

Co się wydarzyło?

Pracownia Edukacji Humanistycznej działająca w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego zorganizowała dwuetapowy kurs dla nauczycieli, którzy chcieli poszerzyć swoją wiedzę i ukształtować umiejętności z zakresu nowych technologii i możliwości ich wykorzystania w procesie dydaktycznym. Szczególną uwagę poświęcono nowoczesnej edukacji opartej na przekazach medialnych oraz funkcjonowaniu w rzeczywistości internetowej, które są nieodłącznym elementem życia współczesnego człowieka.

Wyjątkowość przedsięwzięcia polegała także na tym, że kadra szkoleniowa z ŁCDiKP przyjechała do uczestników kursu – jednym z głównych założeń było bowiem prowadzenie zajęć w naturalnym środowisku pracy nauczycieli.

Jako pierwsze do współpracy przystąpiły Szkoły Społeczne im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Łodzi.

fot. A. Gnatkowska

Szkolenie podzielone na dwa

W pierwszy etap kursu uczestniczyli wszyscy nauczyciele szkoły. Trwał on dwie godziny i polegał na prezentacji treści, przy użyciu programu Prezi, które poruszone zostaną na szkoleniu poszerzonym. Warto w tym miejscu przypomnieć, że Prezi to program działający w chmurze, dostępny w sieci (dla uczniów i nauczycieli za darmo), podobny do programu PowerPoint, z ciekawymi efektami. Można z niego korzystać z każdego miejsca jak i urządzenia podłączonego do sieci.

Drugi etap szkolenia trwał 20 godzin. Był przeznaczony dla osób, które wyraziły chęć dalszego uczestnictwa. Część merytoryczną poprowadziły Pani Danuta Górecka i Pani Jolanta Bielecka (konsultanci ŁCDNiKP), część praktyczną Pani Anna Gniatkowska (wykładowca Kolegium Nauczycielskiego, edukator współpracujący z Pracownią Edukacji Humanistycznej). W kursie wzięło udział wielu nauczycieli z różnych przedmiotów, począwszy

od nauczycieli informatyki, geografii, muzyki, chemii, językoznawców, po nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i nauczycieli świetlicy. Tak duże zainteresowanie świadczy o tym, jak ważne, wszechstronne w zastosowaniu i uniwersalne z punktu widzenia współczesnego człowieka pracującego z dziećmi i młodzieżą były treści podejmowane podczas szkolenia.

fot. A. Gnatkowska

fot. B. Ligocka

Jakie treści?

Edukacja medialna jest elementem podstawy programowej obecnym na każdym etapie kształcenia, dlatego poszerzanie własnej wiedzy funkcjonalnej i doskonalenie umiejętności w tym zakresie daje nauczycielom pewność, że są na bieżąco z nowoczesną edukacją, z nowoczesną technologią. W związku z tym zakres tematyczny był szeroki i dotyczył edukacji medialnej, jako narzędzia przydatnego w pracy nauczyciela, jak i swoistych drzwi do osobistego rozwoju. W ramach tych treści nauczyciele poznali:

- Katalog Kompetencji Medialnych – korzystanie z informacji, język mediów, prawo, etykę i bezpieczeństwo w komunikacji i mediach;

- wybrane rozwiązania programowe – przykładowe programy i innowacje programowo-metodyczne z zakresu edukacji medialnej i filmowej;

- sposoby wdrażania edukacji filmowej i medialnej do praktyki szkolnej – wybrane metody i techniki pracy ze szczególnym zwróceniem uwagi na edukacyjny projekt medialny;

- strony internetowe poświęconych edukacji medialnej;

- zasady konstruowania scenariuszy zajęć z zakresu edukacji filmowej;

- Narodowy Instytut Audiowizualny – tematy, działania, możliwości udziału w przedsięwzięciach Instytutu oraz (np. w spektaklach teatralnych transmitowanych przez Internet), korzystania ze scenariuszy lekcji;

- Fundację Nowoczesna Polska - narzędzia dostępu do wolnych dóbr kultury, dostęp do programów edukacji medialnej oraz wolnej kultury, w tym także do wolnych lektur i wolnych podręczników;

- Fundację Panoptykon - zajmującą się działaniami na rzecz wolności i ochrony praw człowieka w społeczeństwie internetowym;

- wybrane zagadnienia prawa autorskiego, dozwolony użytek, licencje Creative Commons – dostęp do wolnej kultury;

- pracę w chmurze – multimedialne pliki na wirtualnym serwerze Prezi (umiejętność utworzenia prezentacji, modyfikowania treści i udostępniania jej w sieci);

- tworzenie i przysyłanie filmów na YouTube w ramach prac domowych, prac dodatkowych lub konkursów.

fot. A. Gnatkowska

fot. A. Gnatkowska

...a na koniec...

Ponieważ szkolenie miało charakter praktyczny, nauczyciele na zakończenie mieli przygotować dwie prace zaliczeniowe. Pierwsza – prezentacja w Prezi na dowolny temat, druga – nagranie i umieszczenie w sieci swojego filmu. Tak, jak w czasie trwania całego kursu nauczyciele wykazywali się twórczym myśleniem i ochoczo przystępowali do kolejnych zadań, tak samo na zakończenie pokazali swój zapał i pomysłowość. Po prezentacji swoich prac, każdy z uczestników otrzymał zaświadczenie potwierdzające ukończenie szkolenia z zakresu edukacji medialnej.

Ale to nie wszystko.

Nauczyciele, którzy zdecydowali się napisać scenariusz lekcji otwartej, w którym znajdą się metody, treści lub pomoce przedstawione na kursie i zaproszą na swoje zajęcia dyrekcję szkoły lub przedstawiciela ŁCDNiKP, otrzymają Certyfikat Lidera Edukacji Medialnej.

Do tej pory zgłosili się prawie wszyscy.

Anna Gniatkowska

Sposób na pouczającą, a zarazem ciekawą lekcję wiedzy o społeczeństwie, czyli

Rozprawa sądowa w XXI LO

W pracowni prawniczej XXI Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi miała miejsce jedna z wielu, zorganizowanych przez uczniów klas pierwszych, symulacji rozpraw sądowych. Wszyscy mieli przydzielone stanowiska, obecny był sędzia, ławnicy, oskarżona, poszkodowana, prawnik, obrońcy, psycholog, świadkowie oraz protokolant. Pozostali wcieliili się w role dziennikarzy, a ich artykuły zostały odczytane na forum klasy.

Rozprawa rozpoczęła się o godzinie dwunastej i mimo, że trwała zaledwie godzinę, przygotowania do niej zajęły zaskakująco dużo czasu. Uczniowie reprezentujący poszczególne strony ustalali swoje wersje wydarzeń na wiele tygodni wstecz, a na samo wydarzenie założyli odpowiednie do pełnionej funkcji stroje – togi, będące na stanie pracowni prawniczej.

Na szczególną uwagę zasługiwała postać prokuratora, w którą wcieliła się jedna z uczennic klasy 1a - Karolina. Ku zaskoczeniu zgromadzonych dziewczyna nie tylko nauczyła się na pamięć niemal wszystkich przepisów dotyczących tematu rozprawy, ale także cytowała poszczególne paragrafy z kodeksu karnego. Również obrońcy wykazali się należytymi kompetencjami i nie dali się zapędzić w „kozi róg”. Zadawali wiele szczegółowych pytań, które stawiały świadków w dość kłopotliwym położeniu, głównie przez nieścisłość zeznań. Mimo że początkowo szła zwycięstwa przechylała się na stronę oskarżyciela i wszystko wskazywało na to, że dowody będą nie do podważenia, sprawa przybrała niespodziewany obrót. Świadkowie zaczęli podawać inną wersję wydarzeń niż sama poszkodowana. Po wysłuchaniu obydwu stron sędzia nie mógł podjąć innej decyzji, niż o uniewinnieniu oskarżonej.

Po zakończonej rozprawie wyklarowała się przyczyna powstania napiętej atmosfery

wokół jednej ze stron. Okazało się bowiem, iż dziewczyna grająca poszkodowaną nieumyślnie zmieniła wcześniej ustalone miejsce domniemanego przestępstwa oraz przedmiot, który miał wyrządzić jej krzywdę. Właśnie na taką pomyłkę czekali uczniowie-dziennikarze. Tytuły napisanych przez nich artykułów były niezwykle dosadne, a i treść nie pozostawiała na oskarżycielach suchej nitki. „Konfabulacja nastolatki” - grzmiał jeden z nagłówków, idealnie obrazując odczucia uczniów po rozprawie. W takim tonie napisana została większość artykułów skierowanych do czytelników. Jednak nie wszyscy napisali swoje relacje z przebiegu rozprawy do popularnych gazet. Świetny artykuł został napisany do „Gazety Prawnej”.

Pomysł **Malgorzaty Zaradzkiej-Cisek**, nauczycielki wiedzy o społeczeństwie, na zor-

ganizowanie szkolnej rozprawy sądowej spotkał się z aprobatą wszystkich klas. Uczniowie bardzo docenili pomysł i niezwykle przejęli się powierzonym im zadaniem. Po zakończeniu projektu opinie były niewypowiedzenie pozytywne. Dzięki uczestniczeniu w rozprawie mogliśmy zobaczyć, jak wygląda przewód sądowy oraz podziwiać naszych kolegów w togach, dzielnie walczących o swoje racje. Symulacja ta dała nam także do myślenia. Zrozumieliśmy, że choć wydaje się to oczywiste, trzeba mówić prawdę.

Podczas rzeczonej rozprawy mogliśmy na własne oczy zobaczyć, jak szybko każde przeinaczenie prawdy może wyjść na jaw, i jakie mogą być tego konsekwencje. Również praca naszych klasowych dziennikarzy okazała się wspaniałą nauką, ponieważ mogliśmy odczuć na własnej skórze, jak działają media. Wiele artykułom brakowało wiarygodności, nie zgadzały się również niektóre fakty, co było skrupulatnie zaplanowane przez ich autorów. Słuchając tych dziennikarskich wywodów, często oczerniających i niezgodnych z prawdą, zrozumieliśmy co naprawdę oznacza powiedzenie, że media to „czwarta władza”.

To była niezwykle ciekawa lekcja, która wzbogaciła nas o konkretną wiedzę, jakiej nie zdobylibyśmy studiując jedynie podręczniki. Dała nam także rzeczywistą wizję rozprawy sądowej oraz stworzyła możliwość wykorzystania w praktyce przyswojonych wcześniej informacji na temat działania organów sprawiedliwości.

*Aleksandra Bernacka
uczennica klasy 1a (2014/2015)*

Innowacyjna usługa doradcza wspierająca proces odkrywania siebie

KARIERA NA MAKSA

W koncepcji kryzysu rozwojowego Eriksona podkreśla się, że celem fazy dorastania jest rozstrzygnięcie dylematu *kim jestem?* i *kim będę?* Proces odkrywania i poszukiwania Ja jest realizowany, m.in. poprzez prowadzenie ze sobą dialogu, konfrontację z własnymi lękami lub słabościami, testowanie siebie w różnych sytuacjach społecznych, porównywanie siebie z innymi, twórcze wypełnianie ról, partycypację w interakcjach, czy odzwierciedlanie opinii znaczących innych. Tożsamość jest produktem współdziałania jaźni subiektywnej (konstelacji samookreśleń) i odzwierciedlonej (przekonań podzielanych przez jednostkę na temat tego, jak inni ją oceniają). Poszukiwanie siebie wymaga refleksyjnego zwrócenia się ku Ja - przyjrzenia się własnym zdolnościom, preferencjom, wartościom, zasobom osobistym, a także przyjęcia perspektywy znaczących innych. Tożsamość jest produktem społecznym - jest konstruowana, testowana i rewidowana w toku interakcji zachodzących z udziałem znaczących innych występujących w roli, np. terapeuty, sędziego, komentatora, obserwatora, mentora. Koncepcja ta implikuje potrzebę udzielania adolescentowi wsparcia w procesie poznawania siebie, stąd też na łamach niniejszego artykułu opisano usługę doradczą wspierającą ten proces.

Pakiet *Kariera na Maksa* firmy PROGRA jest innowacyjną usługą doradczą z obszaru poradnictwa zawodowego, dedykowaną dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Podstawowa wersja pakietu edukacyjnego obejmuje:

- cykl 15 odcinków serialu edukacyjnego (trwających po 15 - 20 minut), bazujących na koncepcji Piramidy Kariery,
- materiały metodyczne wspierające pracę nauczycieli i doradców: 15 scenariuszy prowadzenia zajęć i 15 prezentacji multimedialnych odwołujących się do tematyki poszczególnych odcinków serialu, dostęp do Portalu Wsparcia i dostęp do konsultacji on-line. W zależności od wersji usługi, pakiet zawiera także dodatkowe narzędzia wspierające pracę nauczycieli i doradców, w tym: profesjonalne testy psychologiczne w formie programów komputerowych, multimedialne przewodniki, szkolenia w wygodnej formie webinarów.

Ukazane w serialu studium przypadku (losy licealisty Maksa aspirującego do podjęcia pracy fotografa, grafika) trafnie eksponuje dylematy procesu poszukiwania/odkrywania siebie - projektowania własnej ścieżki zawodowej, rozbudzając w młodym człowieku świadomość potrzeby planowania rozwoju. Warto docenić wysokie walory produkcyjne i postprodukcyjne serialu: zaangażowanie popularnych aktorów (np. D. Segdy, P. Bluszcza, A. Grabowskiego), profesjonalną realizację dźwięku, montaż scen, oprawę graficzną i kreatywność scenarzysty.

Serial *Życie na Maksa* należy docenić za **szczególne walory koncepcyjne**, gdyż zastosowane w nim rozwiązania metodyczne korespondują z fundamentalnymi założeniami pedagogiki konstruktywistycznej. Na łamach tego paradygmatu podziela się opinię, że wiedza jest konstruowana przez uczących się na drodze wnioskowania indukcyjnego (przekształcania spostrzeżeń odnoszących się do jednostkowych egzemplarzy w ogólne twierdzenia referujące prawidłowości), eksploracji otoczenia, uczestnictwa w interakcjach, czy pobierania informacji z konkurencyjnych źródeł. Uczący się jest podmiotem zdolnym do przeprowadzenia złożonych operacji poznawczych (np. selekcji informacji, redefinicji koncepcji), a nauczyciel jest architektem wiedzy, wyposażającym uczącego się w narzędzia efektywnego uczenia się, asystującym mu przy rozwiązywaniu problemów. Nauczyciel jest mentorem - nie występuje w roli przekaznika wiedzy.

Po pierwsze, po obejrzeniu każdego odcinka serialu młodzież partycypuje w **dyskusji** moderowanej przez nauczyciela, ustrukturalizowanej przez scenariusz zawierający listę pytań odnoszących się do sytuacji Maksa, np. *co zyskał Maks dzięki swoim zainteresowaniom?* Dyskutanci na drodze wnioskowania indukcyjnego formułują uogólnione sądy ze spostrzeżeń wyniesionych z analizy biografii Maksa, np. formułują wnioski na temat terapeutycznych walorów zainteresowań i ich znaczenia w projektowaniu kariery.

Po drugie, już sama koncepcja produktu - formuła serialu inspiruje młodzież do przyjęcia roli komentatorów i **myślenia krytycznego** - porównywania konkurencyjnych opcji wyboru, interpretacji motywów postępowania bohaterów, odnoszenia działań bohaterów do

deklarowanych przez nich wartości, antycypacji konsekwencji błędnych decyzji, czy ustalania priorytetów. Maks jest postawiony przed koniecznością dokonania wielu trudnych wyborów - w sytuacji przeciążenia obowiązkami musi zdecydować, czy kontynuuje pracę przynoszącą mu dochód (pracę na zmywaku), czy jednak wydatkuje energię na poszukiwanie pracy grafika komputerowego w przemyśle kreatywnym - pracy adekwatnej do jego preferencji i zdolności.

Po trzecie, warstwa treściowa serialu (rozmowy Maksa ze sobą, komentarze narratora domykające fabułę odcinków i dialogi bohaterów) inspirują młodzież do **odkrywania siebie** oraz **uczenia się życia** poprzez przyjęcie odpowiedzialności za własne wybory. Wskazówki są formułowane w dyskursie młodzieżowym, stąd też przekaz jest wiarygodny i tym samym może inspirować młodzież do **pełnionej autodiagnozy**.

- *Sami podejmujemy decyzje, które prowadzą nas w kłopoty.*
- *Szczęście to jest umiejętność podejmowania rozsądnych decyzji.*
- *W tym, co nas otacza są ukryte rozwiązania - musisz szukać, jak je zdobywać.*
- *Spytaj się, czego chcesz i do przodu.*
- *A Ty czy odnajdujesz się?*
- *Musisz nauczyć się patrzeć uważnie na siebie, bo inaczej stracisz coś ważnego - siebie.*
- *W życiu trzeba walczyć o ważne sprawy.*
- *Jeśli coś nie wypali, to będziesz kombinował od nowa. Ja tam wierzę, że się nie poddasz. Nie takie baty już dostawałeś i wiesz, że czasem droga, jaką wybieramy ubita jest kamieniami. Cały bajer polega na tym, że i taka droga gdzieś prowadzi.*

Również warstwa fabularna serialu inspiruje do walki o własne pasje i szansę uczenia się życia. Maks aranżuje w pokoju ciemnym, podejmuje pracę na zmywaku kierowany potrzebą zakupu lustrzanki, uczestniczy w konkursach fotograficznych, inwestuje w samokształcenie, odbywa nieodpłatną praktykę w agencji reklamowej, rozbudowuje portfolio, zapisuje się na kurs prawa jazdy, kształci się na studiach zaocznych, pozyskuje informacje o oczekiwaniach pracodawców z ofert pracy, a także uczestniczy w rozmowach rekrutacyjnych. Sukcesywne wdrażanie planu działania owocuje podjęciem płatnej pracy grafika w agencji reklamowej, możliwością realizacji

kreacyjnych projektów, uznaniem przełożonego, organizacją wystawy autorskich prac, usamodzielnieniem się od rodziców, wynajęciem mieszkania, zamieszkaniem w nim ze swoją dziewczyną - Moniką.

Po czwarte, wątki fabularne są osadzone w rzeczywistym **kontekście społeczno-kulturowym**. Kontekst ten jest reprezentowany, m.in. przez młodzieżowy dyskurs (np. *chata, nasiadówka, umawianie się za fanty, dyro*) oraz procesy społeczne, np. fenomen prowadzenia blogów, problem masowych zwolnień w zakładach pracy, uliczne starcia kiboli, sponsoring, konsumpcjonizm. Młodzieżowy dyskurs oraz osadzenie fabuły w realiach życia są środkami budującymi wiarygodność przekazu i optymalizującymi szansę skierowania uwagi młodego człowieka na intencję przekazu.

Po piąte, niewątpliwym atutem serialu jest **holistyczne i procesualne ujęcie modelu kariery** jako wypadkowej współdziałania czynników mikrostrukturalnych (np. predyspozycji, wartości, preferencji, warunków indywidualnych) oraz makrostrukturalnych (np. oczekiwań pracodawców). Pierwsze kroki Maksa na rynku pracy eksponują naturalną dla młodzieży nieporadność - nieumiejętność przygotowania profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych, doboru odpowiedniego ubrania, dokonania wyceny własnych kwalifikacji, czy eksponowania własnych atutów. Pierwsze niepowodzenia rekrutacyjne i sugestie siostry skłaniają go do opracowania profesjonalnego CV, kupna garnituru oraz przeglądania specjalistycznych portali celem pozyskania informacji o oczekiwaniach pracodawców i wysokości wynagrodzenia.

Po szóste, należy docenić fakt, iż fabuła jest osadzona w **kontekście aksjologicznym** - jest zorientowana na **promocję pozytywnych wartości**, np. twórczej ekspresji Ja, odkrywania wiary w siebie i innych zasobów osobistych, angażowania się w wolontariat, pragnienia życia w zgodzie z samym sobą oraz zachowania szacunku do Ja. Serial ten promuje konstruktywne strategie radzenia sobie ze stresem - poszukiwanie wsparcia społecznego, postawę zadaniową ukierunkowaną na diagnozę problemu i wypracowanie planu działania, dialogowanie ze sobą inspirujące do odkrywania w sobie zasobów osobistych. Promocję wartości pozytywnych wzmocniono kontestacją prymatu wartości konsumpcyjnych (pogoni za modnymi ciuchami, gadżetami) nad duchowymi (np. szacunkiem do siebie)

czucia pustki wynikającego z doświadczania szkolnej rutyny.

Świadomość czerpania satysfakcji z pasji tworzenia oraz pierwsze pozytywne sygnały z otoczenia przeformułują znaczenie przypisywane aktywności fotograficznej - staje się ona dla Maksa sensem życia, pomysłem na siebie i własną karierę. Maks doświadczał zwątpienia w siebie, gdy przypadkowe osoby zaczęły deprecjonować jego możliwości, określając jego projekty mianem *gniotów, me-gagniotów, czy artystycznych pierdół*. Jednakże dzięki wsparciu mentorów przezwycięża komplikacje, np. siostra załatwiła mu pierwszą pracę i udzieliła mu wskazówek ułatwiających poszukiwanie pracy; dyrektor liceum motywował go do udziału w konkursie fotograficznym.

• *Mam nadzieję, że Twoje prace zostały docenione. Jeśli nie, to, co tu dużo gadać, olej to. Nie poddawaj się! Ludzie łatwo wydają o innych osady, często powierzchowne i błędne. Bierz pod uwagę opinie tych, którzy mają coś do powiedzenia i tych, którzy naprawdę się znają. Najlepiej to w ogóle sam odkrywaj siebie, poznawaj swoje możliwości. Rób swoje! Idź za głosem serca, ale pamiętaj - serce najlepiej działa, gdy ma oparcie w rozumie. Sennym bujaniem w obłokach się nie najesz.*

• *To już koniec pewnego etapu - etapu walki o to, kim jestem i kim chcę być. Teraz już wiem, ale nie dowiedziałbym się tego bez nich. Nie odnalazłbym siebie, gdyby nie prowadzili mnie na właściwą drogę, gdyby nie pokazali mi konsekwencji wyborów, swoich wyborów. Nie odnalazłbym siebie, gdyby nie szkoła, praca, pasja, znajomi, przyjaciele, rodzina i miłość. Nie odnalazłbym siebie, gdybym nie popełniał błędów. Nie odnalazłbym siebie, gdybym nie był sobą.*

i prezentacją negatywnych skutków łamania konwencjonalnych norm społecznych. Tutaj warto odwołać się do przykładu pobitej przez sponsora galerianki oraz przyjaciela Maksa osadzonego w areszcie za udział w ustawce, dręczonego przez współwięźniów.

I wreszcie należy szczególnie docenić **systemowe podejście** do procesu projektowania kariery - ukazanie, jak kontekst życia rodzinnego modeluje kierunek kariery zawodowej. W pierwszym odcinku serialu obserwujemy przepełnioną pretensjami i oskarżeniami relację małżeńską - rodzice Maksa są skoncentrowani na własnych niezaspokojonych potrzebach. Paradoksalnie, kryzys rodziny rozbudza w nim pasję fotograficzną - aktywność twórcza pełni funkcje terapeutyczne. Dzięki niej bohater izoluje się od frustrujących emocji wzbudzanych przez problemy rodzinne i po-

Reasumując, pakiet „Kariera na Maksa” jest innowacyjną usługą doradczą **eksponującą liczne dylematy** młodego człowieka uwikłanego w proces poszukiwania siebie, **inspirującą** do odkrywania wiary we własne możliwości i innych strategicznych zasobów osobistych, **rozbudzającą świadomość** potrzeby planowania rozwoju zawodowego. Z pełną szczerością rekomenduję ten pakiet, uzasadniając swoją decyzję jego wysokimi walorami koncepcyjnymi i metodycznymi zgodnymi z założeniami pedagogiki konstruktywistycznej - nowoczesnej dydaktyki. Analizowana usługa doradcza wspiera młodzież nie tylko w obszarze poradnictwa zawodowego, ale też kształtuje istotną kompetencję - **uczy życia**, ponoszenia konsekwencji dokonywanych wyborów.

*Marcin Lipiec
Sandra Urbaniak*

Dobre praktyki pracodawców na przykładzie szkół ponadgimnazjalnych sektora handlu i usług

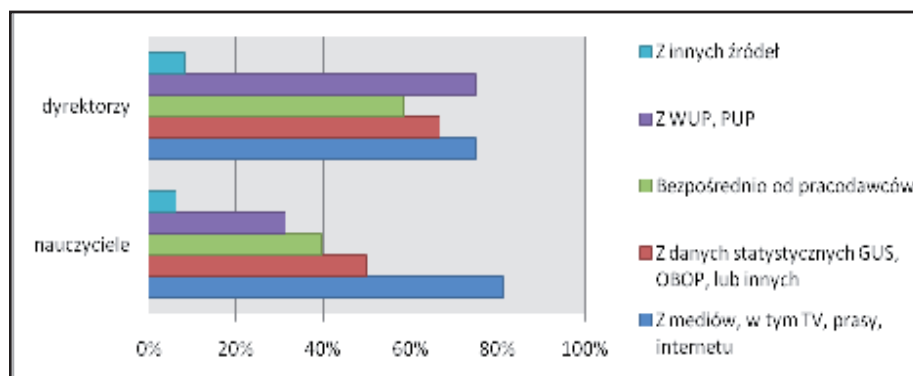

Artykuł ten powstał na podstawie wyników badań przeprowadzonych w ramach projektu POKL „Wzmocnienie potencjału szkół zawodowych. Kadry dla innowacyjnego rozwoju regionu łódzkiego”, Priorytet IX, Działanie 9.2, realizowanego przez Instytut Badań nad Przedsiębiorczością i Rozwojem Ekonomicznym EEDRI przy Społecznej Akademii Nauk. Celem tego, zrealizowanego w latach 2011 - 2013 projektu badawczego było wzmocnienie potencjału szkół zawodowych o profilu ekonomicznym i handlowym poprzez wskazanie działań, które doprowadzą do skorelowania programu nauczania z realnymi potrzebami rynku pracy. O ile nie zaznaczono inaczej, w niniejszym artykule korzystamy z publikacji „Modelowy program rozwojowy dla szkół zawodowych w sektorze ekonomicznym i handlowym”. Koncentrujemy się na dwu wybranych obszarach: współpracy szkół z doradcami zawodowymi oraz monitorowania rynku pracy.

Prowadzony dla edukacji monitoring popytowej strony rynku pracy ma na celu m. in. zaplanowanie rekrutacji na dane kierunki kształcenia, otwieranie nowych czy zamykanie istniejących już kierunków kształcenia, a może przede wszystkim dostarczenie informacji niezbędnych dla planowania kariery edukacyjno-zawodowej uczących się. Jak z różnych źródeł informacji o popytowej stronie rynku pracy korzystają nauczyciele i dyrektorzy szkół?

Zarówno badani nauczyciele, jak i dyrektorzy szkół o profilu ekonomiczno-handlowym deklarują śledzenie informacji o popytowej stronie rynku pracy. Najczęściej robią to za pośrednictwem mediów, co wydaje się być raczej najłatwiejszym niż najlepszym rozwiązaniem. Dyrektorzy równie często korzystają z danych wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy (około trzy czwarte wskazań). Kolejno wymieniono dane statystyczne — nauczyciele korzystają z nich w połowie przypadków, dyrektorzy w ponad 65%. Bezpośrednio od pracodawców, co może być drogą najlepszą, informacji zasięga około 40% nauczycieli i prawie 60% dyrektorów szkół. W przypadku nauczycieli najmniej popularnym źródłem informacji są urzędy pracy. Struktura korzystania ze źródeł informacji o rynku pracy prezentuje się lepiej w przypadku dyrektorów. Bazują oni na profesjonalnych źródłach informacji i stosunkowo częściej niż nauczyciele kontaktują się bezpośrednio z pracodawcami/przedsiębiorcami. Różnice te prawdopodobnie są związane z różnym charakterem obowiązków zawodowych.

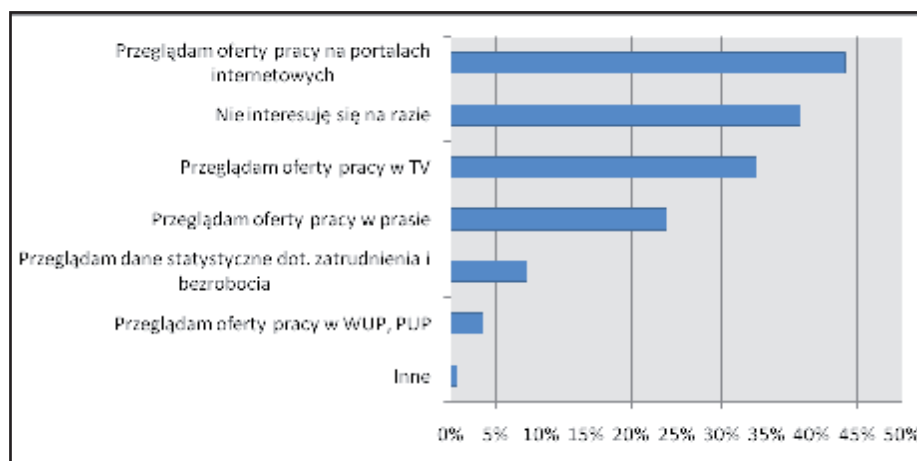
Rys. 1. Źródło czerpania informacji dotyczących popytowej strony rynku pracy wybierane przez ankietowanych on-line

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Modelowy program...”

Rys. 2. Źródło czerpania informacji dotyczących popytowej strony rynku pracy wybierane on-line przez uczących się

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Modelowy program...”

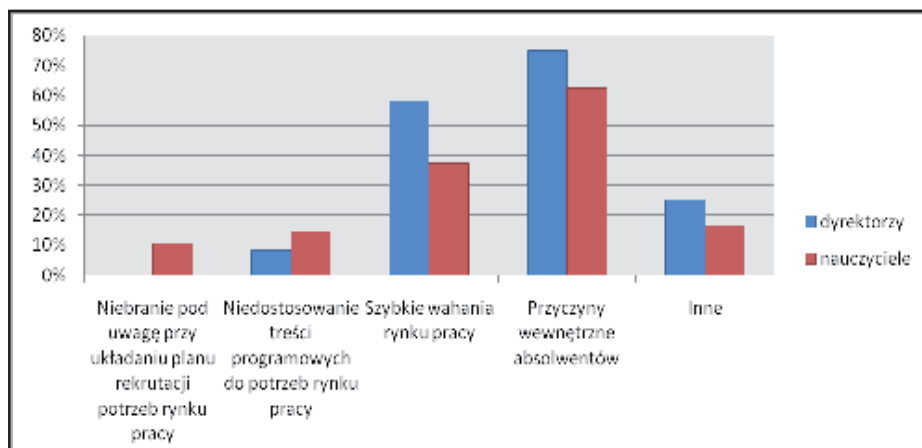
Część uczących się również interesuje się popytową stroną rynku pracy. Najwięcej wskazań dotyczyło przeglądania ofert pracy na portalach internetowych — prawie 44%. Jedna trzecia badanych za źródło tych informacji uznaje telewizję. Nieco mniej popularne jest przeglądanie ofert pracy w prasie papierowej (około jedna piąta odpowiedzi). Raczej niewiele, bo zaledwie 8,5% uczniów szkół zawodowych, interesuje się danymi statystycznymi dotyczącymi bezrobocia i zatrudnienia. Odsetek uczniów przeglądających oferty pracy publikowane przez urzędy pracy jest bardzo znikomy. Prawie 39% respondentów nie interesuje się na razie rynkiem pracy.

Monitoring strony podaźowej jest dla szkół narzędziem kontroli i weryfikacji wy-

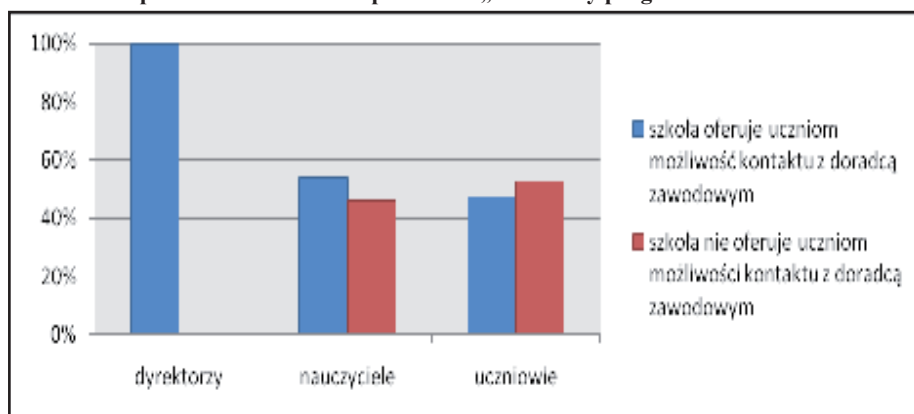
ników swojej pracy, może służyć także do ulepszania oferty edukacyjnej placówki. Zdecydowana większość badanych powiedziała, że ich placówka śledzi losy absolwentów — aż 94% badanych online nauczycieli udzieliła odpowiedzi twierdzącej. Badania losów absolwentów nie wydają się jednak przyczyniać do pracy nad jakością świadczonych przez szkoły usług edukacyjnych. Ankietowani za przyczyny nie podejmowania przez absolwentów zatrudnienia w wyuczonym zawodzie uznają czynniki niezależne od pracy szkoły.

Badani skłaniają się ku upatrywaniu powodu niepodjęcia przez absolwentów zatrudnienia w wyuczonym zawodzie w motywacji wewnętrznej samych absolwentów. Ponad połowa dyrektorów i prawie 40% nauczycieli uważa też, że powodem tym są szybkie wahania rynku pracy, co sprawia, że szkoły nie są w stanie dostosować rekrutacji i planów nauczania do aktualnych potrzeb. **Zdecydowana mniejszość respondentów widzi odpowiedzialność szkół za taką sytuację** — niedostosowanie treści programowych do potrzeb rynku pracy wskazało 15% nauczycieli i 8% dyrektorów, a brak uwzględnienia przy układaniu planu rekrutacji potrzeb rynku pracy już tylko jedna dziesiąta nauczycieli i żaden z dyrektorów.

Rys. 3. Przyczyny niepodjęcia przez absolwentów zatrudnienia w wyuczonym zawodzie wg. ankietowanych online.
Źródło: opracowanie własne na podstawie „Modelowy program...”

Rys. 4. Możliwość kontaktu uczących się z doradcą zawodowym w opinii ankietowanych online.
Źródło: opracowanie własne na podstawie „Modelowy program...”

Rys. 5. Kontakt uczących się z doradcą zawodowym w swojej szkole – ankiety online
Źródło: opracowanie własne na podstawie „Modelowy program...”

Jedną z osób biorącą udział w zogniskowanym wywiadzie grupowym z przedstawicielami instytucji edukacyjnych wskazała na bardzo istotny czynnik demotywny uczniów do zdobywania wiedzy i zaangażowania w proces dydaktyczny, jakim jest trudność w zdobyciu pracy i brak przełożenia wykształcenia na wzrost szans na zdobycie zatrudnienia po ukończeniu szkoły:

„Moim zdaniem nie wszyscy są zmotywowani. Wiedzą, że dzisiaj wykształcenie nie daje gwarancji zatrudnienia. Nie widzą sensu uczenia się.”

Objęcie doradztwem edukacyjno – zawodowym jak największej grupy uczących się w szkołach zawodowych wydaje

się być niezwykle istotne dla ich dalszych losów. Przyjrzyjmy się zatem opiniom respondentów o współpracy szkół kształcących w zawodach sektora handlu i usług z doradcami zawodowymi.

Niestety, adresaci działań doradztwa zawodowego — uczący się — zdecydowanie najczęściej wskazywali na brak działań tego typu w swoich szkołach. Rozkład odpowiedzi między dyrektorami, nauczycielami i uczniami pozwala przypuszczać, że choć teoretycznie każda (czy prawie każda) szkoła zawodowa oferuje możliwość kontaktu z doradcą, to działania doradców są albo słabo widoczne, albo nie promowane bądź trudno dostępne. W konsekwencji w większości przypadków doradcy zawodowi po prostu nie docierają do

młodzieży, a młodzież nie wie o tym potencjalnym wsparciu. Informacja o możliwości kontaktu uczącego się z doradcą zawodowym wydaje się być niewłaściwie przekazywana już na linii dyrekcja – nauczyciele, gdyż tylko nieco ponad połowa nauczycieli o tej możliwości wie.

Bez mała ośmiu na dziesięciu badanych uczniów nie korzystało z doradztwa zawodowego w swojej szkole, co wspiera tezę o niewłaściwym sposobie promowania i prowadzenia doradztwa w szkołach zawodowych kształcących w zawodach sektora handlu i usług. W projekcie nie badano oceny jakości udzielanej porady zawodowej z uwagi na raczej marginalny jej zakres.

Poniżej prezentujemy skrótowo wypracowane w ramach projektu rekomendacje dla wybranych obszarów kształcenia zawodowego:

Za dobrą praktykę należy uznać stały monitoring rynku pracy, losów absolwentów oraz diagnozę kwalifikacji uczniów, które mogą przybierać formy:

- testów wiedzy i umiejętności prowadzonych kilkakrotnie w ciągu roku przy współpracy z przedsiębiorcami, aby w przypadku zdiagnozowania luk/niedostosowania do potrzeb pracodawców podjąć szybkie działania naprawcze zarówno indywidualne, jak i grupowe,
- badań rynku pracy i losów absolwentów, realizowanych przy współpracy z przedsiębiorcami i innymi podmiotami odpowiedzialnymi za monitoring rynku pracy i edukację zawodową,
- szkolnych ośrodków kariery, prowadzonych przy współpracy z doradcami zawodowymi, przedsiębiorcami i innymi podmiotami odpowiedzialnymi za monitoring rynku pracy i edukację zawodową.

Za dobrą praktykę należy uznać działania zmierzające do ciągłej współpracy szkół z doradcą zawodowym zarówno na etapie rekrutacji, jak i planowania ścieżki kariery zawodowej uczniów zdobywających kolejne szczeble edukacji, oraz ciągłe doskonalenia kwalifikacji i umiejętności doradców zawodowych tak, aby optymalizować osiągnięte przez uczniów kwalifikacje i umiejętności do popytu na nie oraz do ich indywidualnych predyspozycji. Do działań tych należą m.in.:

- intensywne promowanie i zapewnienie wszystkim uczniom dostępu do informacji o świadczonym doradztwie zawodowym,
- doskonalenie kwalifikacji i umiejętności doradców zawodowych,
- realizacja projektów z zakresu lub z komponentem doradztwa zawodowego adresowanych do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- włączenie w doradztwo zawodowe przedsiębiorców,
- uruchomienie e-doradztwa zawodowego.

*Remigiusz Żulicki
 specjalista ds. badań i analiz ORPde*

X Turniej Wiedzy Ekonomicznej

„Polski Przedsiębiorca na drodze od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej”

Szczególną formą inspirowania uczniów do kształtowania umiejętności postrzegania i rozwiązywania problemów jest konkurs. Dziesięć lat temu zespół zadaniowy w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego wykreował nową formułę turnieju w obszarze edukacji ekonomicznej, którego celem było zachęcenie uczniów do poszerzenia wiedzy i umiejętności z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej oraz przeanalizowanie własnych predyspozycji do samozatrudnienia.

Udział w turnieju wymaga samodzielnego dotarcia do wielu aktualnych źródeł informacji na temat gospodarki a formuła turnieju polegająca na zespołowym rozwiązywaniu zadań konkursowych, uczy współpracy i współdziałania w grupie. Każda edycja turnieju organizowana jest pod innym hasłem przewodnim zachęcającym uczniów do zainteresowania się lokalnymi i globalnymi warunkami prowadzenia działalności gospodarczej. Turniej Wiedzy Ekonomicznej zyskał dużą popularność w szkołach ponadgimnazjalnych. Trochę historii....

I Turniej Wiedzy Ekonomicznej *Moja Firma – moja przyszłość*

udział wzięło 75 uczniów

II Turniej Wiedzy Ekonomicznej *Ty też możesz zostać przedsiębiorcą*

udział wzięło 99 uczniów

III Turniej Wiedzy Ekonomicznej *Polski Przedsiębiorca w UNII Europejskiej*

udział wzięło 63 uczniów

IV Turniej Wiedzy Ekonomicznej

Moja firma przyjazna środowisku

udział wzięło 96 uczniów

V Turniej Wiedzy Ekonomicznej *Funkcjonowanie firmy w zmieniającej się sytuacji gospodarczej*

udział wzięło 90 uczniów

VI Turniej Wiedzy Ekonomicznej *Wpływ sytuacji finansowej firmy na jej sukces*

udział wzięło 105 uczniów

VII Turniej Wiedzy Ekonomicznej *Polski Przedsiębiorca w obliczu globalnych*

zmian gospodarczych

udział wzięło 96 uczniów

VIII Turniej Wiedzy Ekonomicznej *Funkcjonowanie przedsiębiorstwa w sytuacji braku równowagi we współczesnej gospodarce*

udział wzięło 63 uczniów

IX Turniej Wiedzy Ekonomicznej *Polski Przedsiębiorca w obliczu przystąpienia do strefy euro*

udział wzięło 66 uczniów

X Turniej Wiedzy Ekonomicznej *Polski Przedsiębiorca na drodze od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej*

udział wzięło 75 uczniów

Od 10 lat ŁCDNiKP współpracuje z Narodowym Bankiem Polskim w zakresie organizacji Turnieju Wiedzy Ekonomicznej, funduje cenne nagrody dla najlepszych zespołów uczniowskich oraz ich opiekunów – nauczycieli.

Wsparcie w organizacji turnieju uzyskujemy również od innych instytucji, w tym roku Urząd Statystyczny w Łodzi ufundował nagrody dla szkół laureatów a Polskie Towarzystwo Ekonomiczne uhonorowało laureatów i nauczycieli opiekunów listami gratulacyjnymi.

W konferencji podsumowującej X Turniej Wiedzy Ekonomicznej „Polski Przedsiębiorca na drodze od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej” w dniu 10 czerwca 2015 r. wzięli udział przedstawiciele Narodowego Banku Polskiego, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Urzędu Statystycznego, dyrektor ŁCDNiKP, laureaci X Turnieju Wiedzy Ekonomicznej, nauczyciele – opiekunowie laureatów, dyrektorzy szkół laureatów oraz konsultanci i doradcy metodyczni ŁCDNiKP. Wręczono dyplomy i cenne nagrody laureatom turnieju i nauczycielom opiekunom, szkołom laureatów oraz podziękowania członkom Komisji Konkursowej, inicjatorom i organizatorom X Turnieju Wiedzy Ekonomicznej i przy słodkim poczęstunku młodzież miała możliwość porozmawiania o praktyce gospodarczej z uczestnikami konferencji.

LAUREACI I MIEJSCA

XII Liceum Ogólnokształcące ul. Anstadta 7 91-409 Łódź

UCZNIOWIE: Aneta Błaszczyk, Michał Brzeziński, Rafał Sipak

NAUCZYCIEL OPIEKUN: Alina Błaszczyk

LAUREACI II MIEJSCA

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4 ul. Kaliska 5A 99-400 Łowicz

UCZNIOWIE: Anna Gejda, Karolina Mamcarz, Anna Olejniczak

NAUCZYCIEL OPIEKUN: Bożena Wilkoszewska - Wielemborek

LAUREACI III MIEJSCA

Zespół Szkół Nr 1 ul. Wojska Polskiego 32 98-300 Wieluń

UCZNIOWIE: Małgorzata Marciniak, Michał Marcinkowski, Agnieszka Wiernik

NAUCZYCIEL OPIEKUN: Aleksandra Kamińska

LAUREACI I MIEJSCA

XII Liceum Ogólnokształcące ul. Anstadta 7 91-409 Łódź

UCZNIOWIE: Aneta Błaszczyk, Michał Brzeziński, Rafał Sipak

NAUCZYCIEL OPIEKUN: Alina Błaszczyk

LAUREACI II MIEJSCA

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4 ul. Kaliska 5A 99-400 Łowicz

UCZNIOWIE: Anna Gejda, Karolina Mamcarz, Anna Olejniczak

NAUCZYCIEL OPIEKUN: Bożena Wilkoszewska - Wielemborek

Krystyna Kielan

Integracja przemysłu i edukacji – organizacja i zarządzanie produkcją w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku

Jak osiągnąć kwalifikacje drogą pozaformalną?

„Integracja przemysłu i edukacji – szansą dla absolwentów szkół zawodowych” to projekt, który LCDNiKP realizowało dzięki wsparciu finansowemu z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego Programu Operacyjnego Kapiitał Ludzki.

Potrzeba realizacji projektu zrodziła się w wyniku analizy zapotrzebowania pracodawców na kompetencje absolwentów szkół technicznych w zakresie nowoczesnych systemów zarządzania produkcją przy jednoczesnym nieuwzględnieniu praktycznego zastosowania zagadnień organizacji i zarządzania produkcją w programach kształcenia na poziomie szkoły średniej/technikum. Badania wykazały, że ta nisza dotyczy zarówno kształcenia w trybie formalnym, jak i pozaformalnym – do tej pory nikt w kraju nie podjął działań zmierzających do wdrożenia zagadnień zarządzania produkcją do praktyki szkolnej.

W odpowiedzi na te problemy LCDNiKP podjęło działania przygotowujące przyszłą kadrę kierowniczą w obszarze organizacji i zarządzania produkcją. Ta na wskroś innowacyjna inicjatywa, zarówno pod kątem organizacyjnym jak i kierunkowym, unikatowa w skali kraju, umożliwiła uczniom szkoły średniej osiągnięcie kompetencji w zakresie zarządzania produkcją.

W ciągu 17 miesięcy (luty 2014 – czerwiec 2015) w projekcie wzięło udział 288 uczniów z 12 szkół ponadgimnazjalnych z terenu Łodzi i województwa łódzkiego. Uczennice i uczniowie zrekrutowani do projektu pochodzili z klas II, III i IV o kierunkach: mechatronika, mechanika, elektryka, elektronika.

W ramach projektu powstał Poradnik *Przewodnik do systemów i narzędzi Organizacji i Zarządzania Produkcją*, wspomagający proces kształcenia w zakresie systemów i narzędzi organizacji i zarządzania produkcją. Opisana w *Przewodniku* koncepcja zarządzania przedsiębiorstwem zwana *Lean management* (znana w Polsce jako „odchudzona produkcja”) umożliwia dostarczanie klientowi wymaganej przez niego wartości po jak najniższym koszcie i przy wykorzystaniu jak najmniejszej ilości zasobów. Ważna jest więc znajomość koncepcji organizacji i zarządzania produkcją oraz charakterystyka wybranych metod i narzędzi wpływających na organizację procesu wytwarzania. Wykorzystanie różnych metod zarządzania procesami wytwarzania daje możliwość poprawy organizowania i optymalizowania procesów produkcyjnych czy usługowych.

Koncepcja *Lean management* została zastosowana w zajęciach edukacyjnych wpro-

wadzających w teoretyczne zawilości zarządzania produkcją. Prowadzili je nauczyciele, którzy zostali merytorycznie i metodycznie przygotowani przez profesjonalnych trenerów, szkolących pracowników firm z zakresu zarządzania produkcją. Przeszkoleni nauczyciele kształcenia zawodowego prowadzili zajęcia w czterech modułach szkoleniowych.

Pierwszy moduł tematyczny to *Metoda 5S*, będąca systemem wizualnego utrzymania porządku, czystości i dobrej organizacji w miejscu pracy. Stanowi ona jedno z najważniejszych narzędzi *Lean production/Lean management* – jako metoda systematycznego uczenia się, dyscypliny, standaryzacji i dążenia do doskonałości, poprzez wykonanie pięciu kroków: Selekcji, Systematyki, Sprzątania, Standaryzacji i Samodyscypliny.

Moduł drugi – *TPM (Total Productive Maintenance)*, czyli *Kompleksowe Produktywne Utrzymanie Ruchu* to metodyka, umożliwiająca minimalizację awarii oraz poprawę jakości dzięki zaangażowaniu wszystkich pracowników. Głównym celem TPM jest osiągnięcie poziomu trzech zer, czyli: zero wypadków przy pracy, zero braków oraz zero awarii.

Moduł trzeci – *Zarządzanie projektami* to dziedzina zarządzania, zajmująca się zastosowaniem dostępnej wiedzy, umiejętności, narzędzi i metod dla osiągnięcia założonych celów przygotowania i realizacji projektów, tzn.: spełnienia określonych wymagań (wyników), realizacji projektu w wyznaczonym okresie czasu, utrzymania kosztów projektu w wyznaczonym limicie. Metoda ta opisuje sposób zarządzania poprzez określenie zbioru i układu działań oraz wskazanie środków koniecznych do ich wykonania. Sposób działania opisany w metodzie powinien prowadzić do osiągnięcia zamierzonego celu oraz nadawać się do zastosowania w podobnych przypadkach.

Moduł czwarty – *VSM (Value Stream Mapping)*, czyli *Mapowanie Strumienia Wartości* pozwala na wizualizację przebiegu procesu wytwarzania i przepływu informacji dla wybranej grupy produktów w celu identyfikowania **mudy**, czyli odpadów produkcyjnych, przestojów, zbędnych ruchów i wszelkich rodzajów marnotrawstwa: czasu, zasobów czy też ogólnie działań, które nie stanowią dla klienta wartości. Polega ona na opisywaniu w sposób graficzny, jak wygląda przepływ wartości z perspektywy klienta w procesach organizacyjnych przedsiębiorstwa.

Kolejnym etapem pracy z uczniami było kształtowanie umiejętności praktycznych. Do pracy z uczniami zaangażowaliśmy trenerów firmy Festo - Didactic, którzy prowadzą szkolenia w zakresie zarządzania produkcją dla pracowników firm. W ramach pierwszej części programu edukacyjnego odbywała się gra

produkcyjna, polegająca na symulacji procesu biznesowego i procesu produkcyjnego. Jej celem było wdrożenie metod i narzędzi systemu odchudzonej produkcji, sterowanie i obsługa stanowiska kontroli funkcjonalnej testowania siłowników dydaktycznych, a także regulacja kluczowych wskaźników biznesowych i produkcyjnych poprzez wdrożenie usprawnień procesowych na poszczególnych stanowiskach produkcyjnych.

W kolejnej części procesu dydaktycznego uczniowie podejmowali zadania w laboratorium mechatronicznym – Mechatronicznej Fabryce Produkcyjnej. W programie zajęć znalazły się:

- budowa i eksploatacja pneumatycznych komponentów składowych mechatronicznych systemów produkcyjnych,
- sterowanie i kontrola prostych systemów mechatronicznych,
- budowa i eksploatacja sensorów zbliżeniowych stosowanych w systemach automatyki przemysłowej,
- zautomatyzowany montaż z wykorzystaniem wyodrębnionych stacji roboczych mechatronicznej linii produkcyjnej montażu siłowników,
- implementacja algorytmów zarządzania produkcją na zintegrowanych stanowiskach zautomatyzowanej linii produkcyjnej montażu siłowników.

Uczniowie biorący udział w projekcie uzyskali certyfikaty w zakresie zarządzania produkcją, przyznane przez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego i firmę FESTO Spółka z o.o., dzięki którym stają się bardziej konkurencyjni na rynku pracy i mają możliwość osiągnięcia kolejnych szczebli awansu zawodowego. 30 uczniów, którzy osiągnęli najlepsze rezultaty w wyniku egzaminu teoretycznego i praktycznego, zostało objętych płatnymi stażami u pracodawców.

Dla potrzeb Projektu uruchomiono w Regionalnym Ośrodku Edukacji Mechatronicznej w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego nowoczesną, unikatową Mechatroniczną Fabrykę Edukacyjną, wyposażoną w niezbędny sprzęt odwzorowujący najnowsze osiągnięcia techniki i technologii, w tym w pełni zautomatyzowaną przemysłową linię mechatroniczną oraz najnowsze oprogramowanie do zarządzania produkcją. Dzięki wdrożeniu nowych rozwiązań technologicznych uczniowie szkół ponadgimnazjalnych mieli i nadal mieć będą unikalną możliwość kształtowania swoich umiejętności w otoczeniu maksymalnie zbliżonym do środowiska przemysłowego.

Felieton z cyklu **A W BUDZIE POD PSEM...**

Więcej słycać niż widać. Refleksji kilka o filmie **Carte Blanche**

Filmy o nauczycielach. Zazwyczaj przesadzone. Zupełnie odrealnione. Zwłaszcza w serialach typu *Barwy szczęścia* czy *M jak miłość*. Postacie nauczycieli, wykładowców akademickich, są tam takie, jak myśli o nich większa część społeczeństwa. Banda Judymów, źle ubrana, jeszcze gorzej uczesana, niezadowolona, że jest tam, gdzie jest. Czasem zdarza się wspaniała pani dyrektor, która na skutek intrygi politycznej zostaje zdegradowana do roli (uwaga!) „szeregowego nauczyciela”! Kto takie bzdury wymyśla?! Co to za funkcja „szeregowy nauczyciel”?! To może jest „nauczyciel generał”?! Ale na tym nie koniec. Zdegradowana była dyrektor, jako ten „szeregowiec” musi znosić „szykany” koleżanek i kolegów, że teraz jest jednym z nich, uczniowie dają jej w kość itd. I do tego szkoła wyglądająca jak z żurnala, wszystko jest! Laptopy, rzutniki, iPody... W całym tym naiwnym obrazie polskiej szkoły mamy na szczęście Jacka Lusińskiego *Carte Blanche*. To historia niewidomego nauczyciela, oparta na faktach, osadzona w prawdziwej rzeczywistości szkolnej, z pouryanymi drzwiami od męskich toalet.

Historii Macieja Białka, nauczyciela VIII Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie, wcześniej nie znałem. Dziwne, bo nie dość, że pięć lat studiowałem w mieście Unii Lubelskiej, to jeszcze moja cioteczna siostra była uczennicą tego niesamowitego człowieka. Nauczyciel powoli traci wzrok na skutek bardzo rzadkiej choroby. Wzrok w tym zawodzie to podstawa. Tak by się wydawało. W szkole trzeba być przecież uważnym, mieć oczy dookoła głowy. Tymczasem Maciej Białek wiedział, że któregoś dnia nie rozpozna klucza od sali, w ogóle nie zobaczy drzwi do sali. Jak tu sprawdzać dziennik czy kla-

sówki? Pan Białek znalazł na to sposób. Zajęcia prowadził w formie wykładów, opowiadanych esejów. Dziennik sprawdzał uczeń, podobnie jak na tablicy pisał uczeń. Klasówki pomagali sprawdzać kole-dzy – oczywiście ci, którzy nie pracowali w szkole. W liceum o chorobie dowiedzieli się po kilku latach! Wszyscy byli w szoku, najbardziej oczywiście dyrektor, której Maciej Białek dostarczał aktualne badania okresowe, w tym badanie wzroku! Dziś ten niesamowity człowiek jest gwiazdą. I słusznie! Dyrekcja nie ma zamiaru go zwalniać, mimo że dziś używa laski dla niewidomych – wcześniej tego nie robił, gdyż bał się, że straci ukochaną pracę w szkole! A to Polska właśnie! Powiat Europy, w którym osoba niepełnosprawna boi się, że będzie dyskryminowana za niepełnosprawność. Białek swoją bitwę wygrał, dziś jest szanowanym nauczycielem, na jego lekcjach nawet najgorsze łobuzy nie chcą ściągać. Bo nie wypada. To historia z etyką włącznie.

Może dlatego film ze świetnie grającym Andrzejem Chyrą jest tak prawdziwy. Jest główny bohater Kacper Bielik (Białek), ubrany normalnie, nie najdrożej, ale też nie w ciuchy z lumpeksów. Ma bogatego kumpla, który wie o jego problemie i stara się mu pomóc, ryzykując własne szczęście i małżeństwo. Wreszcie jest normalna szkoła – lubelski „biskupiak” oraz niesforna klasa. W niej klasowy gwiazdor „Madejski” i dziewczyna wyróżniająca się w klasie, paląca, pijąca, kontestująca system. Z pozoru twarda, z łusą głową, skrywająca mroczne tajemnice. Klara (Eliza Rycembel w debiucie kinowym) jako jedyna domyśla się, dlaczego pan profesor Bielik chodzi po korytarzach przy ścianie, nie patrzy w oczy, zaś sprawdzanie listy zostawia dy-

żurnym. Jako jedyna też nie rozumie, dlaczego polonistka (odreagowuje nieudane życie, kropiąc pały na lekcjach polskiego), w której zakochał się Bielik, nie chce z nim być z powodu jego wzroku...

Ten film powinien obejrzeć każdy nauczyciel. Ale też i rodzic. Scena wyjazdu nad morze jest po prostu cudowna. Jakbym cofnął się o trzynaście lat wstecz. Tył autokaru, wszyscy już siedzą i nagle charakterystyczny „pssyyyk” z puszek po „Lechu”. W głównej roli błazen klasowy Madejski, popisowo beka. Kto z nas nauczycieli (ale i uczniów) nie pamięta takich obrazków? Albo dialog już w szkole, na lekcji, z tymże Madejskim w roli głównej, o konieczności nauki. Majstersztykiem jest scena z Klarą, która nie pojawia się na maturze, a którą profesor Bielik znajduje w starej fabryce Ursusa. Wokół walają się puszki po piwie, a na policzku Klary błyszczy świeży siniec po bijatyce z ojcem, który określił jej strój maturalny mianem „stroju dziwki”. Dziewczyna w tej scenie jest bezbronna, z twarzy bije „nieme wycie” z beśsilności, beznadziei życia, braku jakichkolwiek szans. Profesor Bielik jednak potrafi na Klarę wpłynąć. Ta mu się odwzajemnia pomagając w przejściu badań okulistycznych. Ale jak, nie powiem – idźcie do kina i sami zobaczcie.

W filmie pojawia się również sam Maciej Białek, postać którą odtwarza Andrzej Chyra. Uśmiechnięty, zabawny gość, taki trochę misiowaty. Gdyby nie ostatnie minuty filmu, na których widać jak stoi i rozmawia z Chyrą, w ogóle widzom nie przyszłoby do głowy, że to właśnie on jest tym niewidomym nauczycielem. Ale w końcu najważniejsze jest niewidoczne dla oczu, prawda?

Maciej Samolej

Felieton z cyklu **FAUX PAS**

Home sweet home....

Nostalgiczne westchnienie wielu czytelników - w tym również moje, można odczytać jako poczucie tęsknoty za miejscem wspomnień lub miejscem bezpiecznym i stabilnym, choć może być to także miejsce *nasze* - kreowane w intencji powrotów do przystani w której dokujemy siebie w różnorodnych postaciach spełnienia. Każde miejsce – stałe czy tymczasowe, realne bądź w marzeniach – ujęte jest osobistym doświadczeniem. Czasami są to doświadczenia niezwykle...

Miejsca uświęcone, patriotycznie upamiętniane, strefy spokoju i relaksu, pracy lub pośpiechu, zabawy lub smutku i cierpienia; miejsca z dzieciństwa. Te ostatnie to kryjówki, boisko i dach podstawówki, osiedlowy trzepak, szafa babci, ogród, psia buda, tajemniczy strych, pobliski strumyczek i łany zboża, piaszczysta plaża i ogrom szumiącej przestrzeni, grota z groźnymi stalagmitami i wodospadem, zaśniewiona góra oraz sala z cudownie oświetlonymi muzealnymi eksponatami, to również sala kinowa i labirynt regałów z książkami. Dzisiaj nastolatek w alternatywnych wymienionych, dodaje siedzisko przy komputerze i miejsca podróży swojej awatara w ulubionej grze.

Nadajemy sens miejscom, więc kryteriów ich podziału jest mnóstwo. Ontologia i metafizyka uzupełniają się nawzajem, dając wypadkową w kształcie fenomenologii, gdyż ta dziedzina obejmuje intencjonalne pojmowanie miejsca. Etnografowie (etnologzy,

antropologzy kulturowi) analizują strukturywanie przestrzeni. Filozofia i literatura dostarczają refleksji o niej – tej, którą traktujemy abstrakcyjnie bądź poprzez bezpośrednie doświadczenie.

Stacja kolejowa to miejsce spotkania, przygody a także zwrot w życiu. Most łączy dwa brzegi i równocześnie symbolizuje integrację, co uwzględniono w graficznym znaczeniu na awersie banknotów Euro. Las pachnie żywicą i jest kryjówką, ale również ma demoniczne znaczenie wypływające z baśni, legend i mitów. Droga, której doświadczamy w sensie topograficznym jest także szlakiem naszych życiowych doświadczeń. Podążamy przez nią w indywidualnie wybrany sposób, choć niekiedy bywa narzucany. Opisują ją starożytni i współcześni np. Homer, J.Verne, J.London, J.Conrad, S.Lem, Z.Herbert itd. Jedni szukają swojej Itaki przez całe życie, inni zaś jej nie potrzebują lub im się tak wydaje; są również tacy, którzy znajdują schronienie. Nie każdy ma to szczęście jak Kubuś Puchatek w stumilowym lesie albo ciekawski kot anteknujący każde tekturne pudło.

Rozstaje dróg to po prostu rozwidlenie trasy, lecz symbolika tego miejsca ma dalej idące znaczenie, ujęte w ramy sacrum-profanum, które nabiera realizmu w zależności od środowiska w którym wzrastamy

1 Jest jako „teoria wczucia” własnych stanów psychicznych, doznań, doświadczeń, skłonności, gustu itp. w rzeczywistości obiektywnie istniejącej [w:] M. Gołaszewska: Estetyka pięciu zmysłów, 1997;

a potem funkcjonujemy. Zaś strefa wpływu, konfliktu lub ciszy oznacza w sensie indywidualnym coś innego aniżeli w ujęciu formalnym, czyli dla społeczności, organizacji lub państw. Mobilność (zwłaszcza zawodowa) Polaków wzrasta w zasięgu międzynarodowym, lecz nadal jest niska wewnątrz kraju w porównaniu z innymi krajami Europy. W globalnej wiosce McLuhana, na czele peletonu miejsc w których ludzie najczęściej goszczą, znajduje się internet, skupiając jak w soczewce matrixowy świat. I nawet tu, herbertowska *myśl o powrocie do rodzinnego miasta* jest możliwa: „Gdybym tam wrócił/pewnie bym nie zastał/ani jednego cienia z domu mego/ani drzew z dzieciństwa/ani krzyża z żelazną tabliczką/ławki na której szeptałem zaklęcia....”. Najbardziej lubimy doświadczać przestrzeni realnie, czasem we wspomnieniach - jeśli są miłe. W wakacje wzrasta częstotliwość bywania w nowych miejscach. Psychologzy zalecają krótkotrwałą zmianę miejsca, jako receptę na poprawę kondycji psychicznej. Wzbogaca nas poznawczo każda zmiana; rozwijamy się. Czas się pakować, bo wycieczka na Marsa tuż, tuż.

Barbara Muras

Post scriptum:

„Miejsce jako aspekt przestrzeni jest pauzą w czasie, jest chwilowym zatrzymaniem się naszej percepcji na konfiguracji obiektów (...). Mobilność jest realnością”.

Cytat z książki *Bieguni* Olgi Tokarczuk

SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK ŁÓDŹ

■ I miejsce w Łodzi

wśród szkół niepublicznych wg Rzeczpospolitej i Perspektyw

■ III miejsce w Polsce

*w kategorii uniwersytetów niepublicznych
wg Rzeczpospolitej i Perspektyw*

■ Studia MBA wśród 15 najlepszych w Polsce

*Decyzja przyznana przez menedżerów
500 największych firm w Polsce*

STUDIA I STOPNIA

- Administracja
- Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
- Ekonomia
- Finanse i rachunkowość
- Grafika artystyczna
- Iberystyka
- Ochrona Środowiska
- Praca Socjalna
- Psychologia*
- Socjologia
- Zdrowie publiczne

STUDIA PODYPLOMOWE

*Międzynarodowe Centrum
Podyplomowe*

Międzynarodowe Centrum
Podyplomowe

STUDIA I i II STOPNIA

- Bezpieczeństwo narodowe
- Filologia angielska
- Fizjoterapia
- Geodezja i kartografia
- Informatyka
- Kosmetologia
- Logistyka
- Pedagogika
- Stosunki międzynarodowe
- Zarządzanie

STUDIA MENEDŻERSKIE W JĘZYKU ANGIELSKIM:

- Bachelor in International Business Management – studia I stopnia
- Studia Master of Science in Professional Communication – dyplom Clark University
- Studia MBA z dyplomem Master Clark University

STUDIA III STOPNIA

*uprawnienia do nadawania tytułów
naukowych:*

- Doktor nauk ekonomicznych:
Nauki o zarządzaniu
- Doktor nauk humanistycznych:
Językoznawstwo
- Doktor nauk technicznych:
Informatyka

STUDIA PRZEZ INTERNET

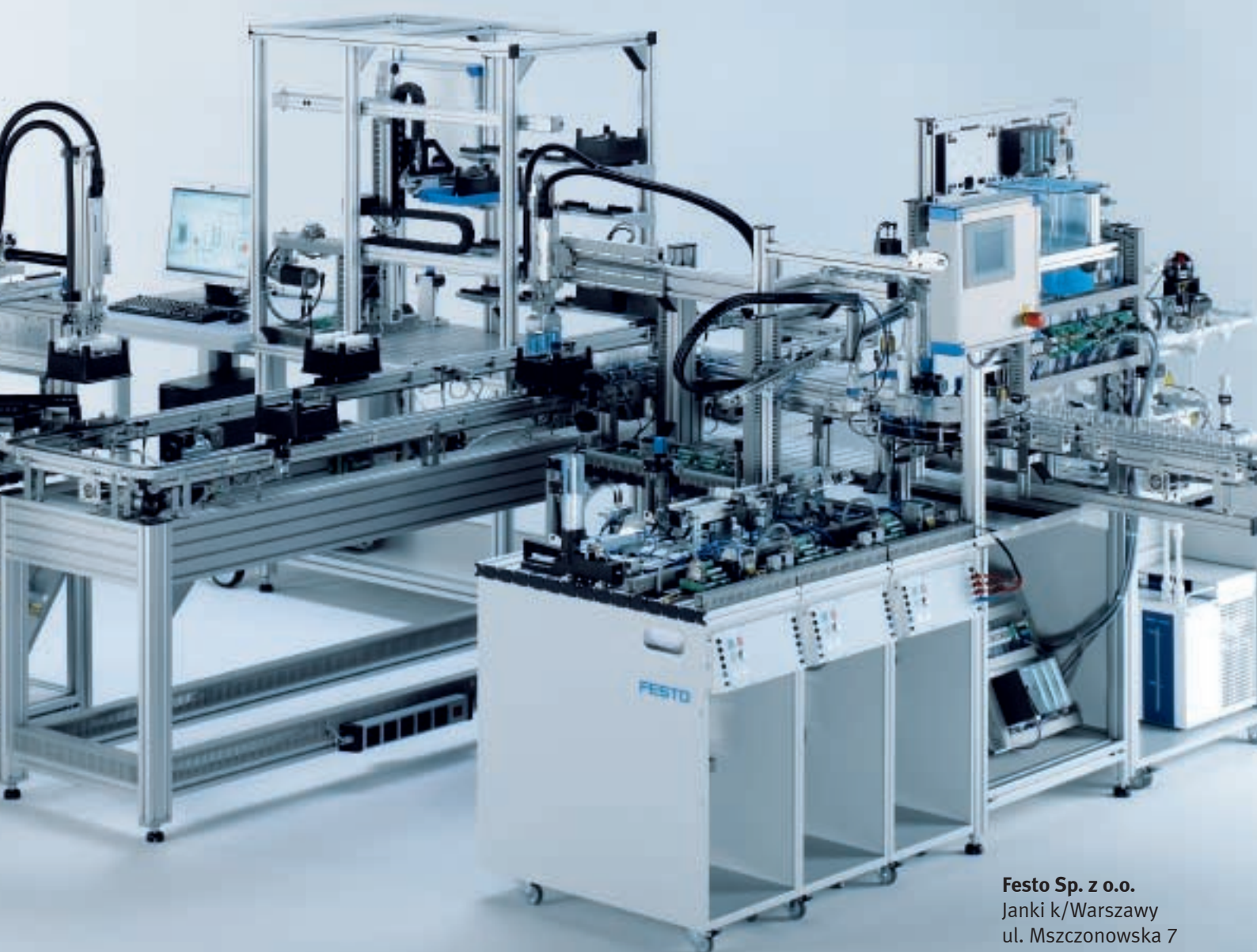
Polska Akademia Otwarta

- Zarządzanie
- Pedagogika
- Logistyka
- Administracja

* studia jednolite magisterskie

Fabryka AFB jako przykład multidyscyplinarnej platformy szkoleniowej

FESTO

Festo Sp. z o.o.
Janki k/Warszawy
ul. Mszczonowska 7
05-090 Raszyn
Tel. +48 22 711 41 01
Fax +48 22 711 41 05
didactic_poland@festo.com
www.festo.pl